

Arartekoaren 2014IR-459-13ko Ebazpena, 2014ko abenduaren 10ekoa. Horren bidez, Bizkaiko Petronor S.A. enpresak petrolioaren finantzaketa egiten duen industri jardueraren gainean euskal administrazio publikoek daramaten kontrola jorratzen da.

Aurrekariak

1. **Petronor enpresaren jardueraren ondoriozko erreklamazio berriak.** Petronor S.A.-ren petrolioaren finantzaketa lantegiaren funtzionamendua dela eta –Muskiz eta Abanto-Zierbena udalerrietan kokatua–, kexa ugari aurkezten zaizkio Arartekoari oraindik ere.

Ebazpen honetan, auzokideen eta hainbat ekologista elkarteren erreklamazioak aztertuko ditugu. Izan ere, 2013an eta 2014an Petronor S.Aren industri jardueraren funtzionamenduan izandako hainbat gertaera edo gertaera salatu izan dituzte. Gertaera horien ondorioz, substantzia kutsagarriak isuri dira atmosferara eta, erreklamazioek jakinarazi digutenez, gogaikarriak izan dira alboko etxebizitzetan eragindako usainagatik; zenbait kasutan, pertsonen osasunerako kaltegarriak izan dira.

Euskal administrazioek ingurumen egokia eta osasun publikoa izateko eskubidea betetzeko orain arte emandako erantzunarekin bat ez datozela azaltzen da erreklamazioetan. Zehazki, ingurumenaren eta osasunaren arloko kontrolean nahikoa neurri hartu ez direla irizten diote, eta herri administrazioei dagokie neurriok hartzea.

Bestalde, euskal administrazioetan dagoen informazioa herritarren eskura berandu jarri izana salatzen dute, industri jardueraren osasunerako eta ingurumenerako eragindako kalteei buruzkoa, baita ingurumena kontrolatzeko prozesuetan zuzenago parte hartzeko mekanismorik eza ere.

Hona hemen izapideturiko kexak:

- **459/2013/QC espedientea (Usainen inguruko gertaera 2012ko urrian).** Eusko Jaurlaritzaren Ingurumen Sailak jarraituriko ingurumen kontrolari buruzko erreklamazioa, disulfurodun uraren galeragatik 2012ko urriaren 24an izandako usain txarren gainekoa.
- **460/2013/QC espedientea (2012ko abenduko usain eta zaraten gaineko gertaera).** Eusko Jaurlaritzaren Ingurumen Sailak jarraituriko ingurumen kontrolari buruzko erreklamazioa, usain txarren eta zarategatik 2012ko abenduaren 9 eta 14 bitartean izandako gertaeraren gainekoa.
- **461/2013/QC espedientea (2012an ingurumen kontrolari buruzko informazioa eskuratzea).** Ingurumen Sailak 2013ko urtarrilaren 28ko idazki bati erantzunik ez emateagatik aurkezturiko erreklamazioa. Petronorren industri jarduerak osasunerako eta ingurumenerako dakarren eraginari buruzko hainbat gai planteatu zituen bertan elkarte batek.

Jarduerak 2012ko martxotik hona izan duen funtzionamenduaren ondoriozko gertaera garrantzitsuenen zerrenda zekarren idazkiak. Zehazki, petrolioaren fintzeko jardueraren Ingurumen Baimen Bateratua (IBB) bildutako funtzionamenduaren baldintzak betetzen direla bermatzeko administrazioaren esku-hartzeari buruzko informazioa eskatu zuen elkarteak, atmosferaren kutsadurari eta zaraten eta usainen kutsadura-sorguneei dagokienez. Hala, Petronorrek zarataren arazoa leuntzeko proposamenari, azterlan olfatometrikoari eta inguruan eragindako eraginaren azterlanari buruzko informazioa eskatu zuen. Urteko zaintza programari buruzko informazioa ere eskatu zuen. Halaber, zenbait proposamen egin zituen elkarteak, ingurumenerako eta osasunerako beren eskubidea behar bezala bermatzeko. Zehazki, zenbait konposatu organikoren inguruko gehieneko inmisio mailak araupetzea planteatzen zuen, bentzenoarena esaterako.

Bestalde, airearen kalitatea neurtzeko kabinetean, unitate ibiltarrietan, ingurumena zaintzeko sarearekin loturiko isuri-guneetan eta Eusko Jaurlaritzak buruturiko bestelako kontrol jardueretan bildutako datuen gaineko argibideak eskatu zituen.

- **2318/2013/QC espedientea (kutsadura akustikoaren kontrolaren ingurumenari buruzko informazioa eskuratzea).** Ingurumen Sailak 2013ko apirilaren 4ko idazki bati erantzunik ez emateagatik aurkezturiko erreklamazioa. Petronorren industri jarduerak eragindako zarataren kontrolari buruzko hainbat gai planteatzen zituen elkarteak.
- **2917/2013/QC espedientea (IBBren aldarazpenari buruzko ingurumeneko informazioa eskuratzea).** Ingurumen Sailak 2013ko urriaren 18ko idazki bati erantzunik ez emateagatik aurkezturiko erreklamazioa. Jarduera abiarazi eta gelditzeko aldiak zehazteko administrazio baimenak eskatu ziren erreklamazioan.
- **1503/2014/QC espedientea (2014ko ekaineko eta uztailako kutsaduraren gaineko gertaerak).** Eusko Jaurlaritzaren Ingurumen eta Lurralde Politika Sailak lantegiaren inguruan berriki izandako gertaeren aurrean jarraituriko ingurumeneko kontrola. Hala, 2014ko ekainaren 21ean izandako gertaera edo gertaera aipatzen zen erreklamazioan: koke hauts beltza isuri zen lantegiaren kanpoko aldean. Bestalde, 2014ko uztailaren 2an izandako gertaera ere azaltzen da, non, Petronorren jarduera etetearen ondorioz, kea eta hautsa sortu zen Abanto-Zierbena udalerrian.

2. Ingurumen eta Lurralde Politika Sailak lorturiko informazioa. Eginiko kexei izapide egokia emateko xedearekin, hainbat alditan eskatu dio informazioa Eusko Jaurlaritzaren Ingurumen eta Lurralde Politika Sailari (hemendik aurrera Ingurumen Saila), aipaturiko erreklamazioen inguruan jarraituriko izapideei buruzko argibideak izateko.

- **2012ko urriko usainengatiko gertaera.** 459/2012/QC kexa-espedienteari erantzunez, Ingurumen Sailak jakinarazi digu urriaren 24ko 17:58an SOS DEIAKen abisua jaso zuela, Santa Juliana auzuneko auzokide batek gas usain txarragatik aurkezturiko kexari buruzkoa. Sailak, egon dagoen protokoloarekin bat etorritz, informazioa eskatu zion enpresari. Enpresak erreklamaziogileei adierazi zien

prozesuetako batean "*disulfurodun ur ihesa*" gertatu zela. Disulfuroek usain-atalase oso txikia dute, eta "*arautza ustelen*" usaina dutela esan ohi da. Ingurumen Sailari atxikitako teknikariek, bestalde, EAeko airearen kalitatea zaintzeko eta kontrolatzeko sareak lorturiko datuen berri eman zioten ingurumeneko organoari, baina ez zen inolako gertaerarik antzeman substantzia kutsagarrien inmisio balioetan.

Espedientean, ingurumeneko ikuskaritza zerbitzuak eskatuta, enpresaren txosten bat (MA 4-2012 erreferentzia) agerrarazi da. Txostenak dakarrenez, SOS DEIAK-en dei bat jaso zuen enpresak, 2012ko urriaren 24ko 13:00etan usainagatik aurkezturiko salaketa zela eta. Enpresak isuriaren sorgunea aurkitu zuen U3-D-14an egindako mantentze-lanetan, hain zuzen ere disulfurodun uraren ihesak balbula batean eragindakoa. Hartara, ur-irteera gutxitzeko eta ingurua garbitzeko jarduketak gauzatu zen, eta disulfurodun ura tratamendu-gunera eramanez. Enpresak SOS DEIAKi jakinarazi zion 13:15ean aipaturiko lanaren ondoriozko usaina izan zitekeela. Halaber, laneko prozedura hobetzea proposatu zuen enpresak, arriskurik ez izateko eta usain txarren sorguneak murrizteko.

– **2012ko abenduko usain eta zarategatik gertaera.** Hauxe ezarri da Ingurumen eta Lurralde Politika Sailak 2012ko abenduaren 9 eta 14 bitartean izandako gertaeragatik 460/2013/QC kexari emandako erantzunean.

Ingurumen Sailak jakinarazi zigun 2012ko abenduaren 10ean eta 11n salaketak jaso zirela SOS DEIAK zerbitzuaren bitartez, Petronorren instalazioetatik zetorren usain txarragatik. 2012. urteko abenduaren 10eko 21:10ean salaketa jaso zen Gallartatik, usain txarra zela eta. Ertzaintza instalazioetara joan zen eta usaina egiaztatu zuen. Enpresako txandakako buruak adierazi zuen jardueraren funtzionamendua zuzena zela. 2012ko abenduaren 11ko 19:45etan deia jaso zen Muskizko San Julian auzunetik, usain handia zela eta. Ertzaintza berriz ere joan zen instalazioetara eta ohiko usaina zela adierazi zuen. SOS DEIAK txandakako buruarekin jarri zen harremanetan, eta funtzionamendu zuzena zela adierazi zion. Muskizko Udaleko larrialdien arduradunak usain txarra egiaztatu eta neurketa egin zuen neurgailua erabiliz, baina zero izan zen emaitza. 20:49an txandakako buruak adierazi zuen ekoizpen-prozesua ohikoa zela, baina azterketa egin zuen. 2012. urteko abenduaren 12an, ingurumeneko organoak Muskizko udal teknikariaren telefono deia eta posta elektronikoa jaso zituen, hain zuzen ere aurkezturiko salaketan berri emateko. 2012ko abenduaren 18an, ingurumeneko organoari atxikitako ikuskaritza zerbitzuko teknikariek ikuskapena egin zuten Petronorren instalazioetan, usain txarregatik salaketak aztertzeko, zeren eta kexa horiek hainbat konposatu organiko lurrunkorren maila handiekin batera gertatu baitziren, dela unitate mugikorrean, dela San Juliango kabinan. Ikuskapenean, enpresako arduradunek jakinarazi zuten antzemandako mailek hilaren 11ko goizeko 6ak inguruan izandako eragiketarekin zutela zerikusia, petrolioari gatzak kentzeko prozesuarekin. Eragiketa horren ondorioz, hidrokarburo gehiago metatu zen petrolioak garbitzeko uretan. Horregatik, hainbat neurri hartu ziren orduan petrolio karga gutxitzeko.

2013ko urtarrilaren 14an, txostena igorri zuen enpresak (MA 1-2013 erreferentziakoa), Muskizko San Juliango usainengatiko gertaera xehetasunez azaltzeko. SOS DEIAKen deia 2012ko abenduaren 11ko 19:30etan jaso ondoren, usain txarrak nondik zetozen ikertu zen. Usain txarren sorlekua hondakin-urak arazteko instalazioa zen, petrolioari gatza kentzeko urak eraginda. Ondorioz, hidrokarburo solidoak zeramatzan urak. Hori dela-eta, uraren oinarritzko tratamendua egin behar izan zen. Nolanahi ere, abenduaren 11ko 19:00etan gatza kentzeko makinatik ur-lasterrak ohiko lineara bideratu behar izan ziren, eta horrek ekar dezakeen usain txarragoa. Azalpena bat dator San Juliango kabinak neurtzen dituen hainbat konposatu organiko lurrunkorren maila handiekin, baina airearen kalitatea araupetzen duen araudiak dakartzan batezbesteko balioen barruan betiere. Uren aurretratamenduan eta petrolioari gatza kentzeko prozesuan egin litezkeen hobekuntzak aztertzea proposatzen du txostenak.

Ingurumen Sailak uste du ezen gertaera honetan neurriak hartu egin direla Petronorreko IBBren kontrolaren gainean aurkeztu diren informazio-eskaerei erantzuna eman ahal izateko. Nolanahi ere, kexei erantzuteko prozesua dela eta, Sailak dio analisia egin behar dela, zertarako-eta instalazioetan gertaturikoa zehaztu eta neurri motaren bat hartu behar zen zehaztu ahal izateko. Gertaera itxitakoan baizik ezin eman diezaieke inguruneko organoak pertsona interesatuei hartutako neurrien berri. Kasu honetan, Ingurumen Sailari 2013ko urtarrilaren 22an igorri zitzaion elkarteak 2012ko abenduaren 17an eginiko erreklamazioa, Muskizko Udalaren bitartez, eta 2013ko apirilaren 30ean eman zen erantzuna.

Nolanahi ere, ingurumeneko organoak gogorarazten du ohiko harremanak dituela Muskizko auzokideen elkarteko ordezkariekin, eta telefonoz ematen zaie gorabeheri buruzko informazioa.

– **2012an Ingurumen kontrolari buruzko informazioa eskuratzea.** 461/2013/23 erreklamazioan, 2013ko otsailaren 1eko idazkiari erantzunik eman ez izana azaltzen zen. Elkarte batek Petronorren jardueraren funtzionamenduari buruzko zenbait gai planteatzen zituen erreklamazioan.

Ingurumen Sailak elkarteari 2013ko martxoaren 26an igorritako erantzunaren berri eman du (bi hilabetekoa baino epe laburragoan). 2012ko gertaerei buruzko informazioa ematen da erantzunean. Gainera, IBBn bildutako neurriak betetzen direla aztertze oro har egiten diren kontrol eta zaintzako neurriak ere azaltzen dira, hain zuzen ere industri jardueraren aireko konposatuen isurien eta inmisio-guneen aldetik. Bestalde, legez ezarritako mailak gainditzen dituzten konposatu organiko lurrunkorak (KOL) direneko egoerak ebaluatzeko proposamenak aipatzen dira, baita herritarrek egoera horietako mailak murrizteko posibilitatea ere. Besteak beste, usainaren isuri-sorgune nagusiak kontrolatzeko neurriak ere aipatzen dira.

– **IBBren aldarazpenari buruzko ingurumen informazioa eskuratzea.** Ingurumen Sailak 2013. urteko abenduaren 11n elkarteari emandako erantzuna igorri digu (bi hilabeteko epea igaro baino lehen hain zuzen). Elkarte horrek 2917/2013/QC erreklamazioa aurkeztu zuen, administrazio baimenari buruz 2013ko urriaren 16an aurkezturiko informazio-eskaerari erantzunik eman ez zitzaiolako. Baimen horretan,

abiarazteko eta gelditzeko aldiak zehazteko preskripzioak bildu behar dira, industri isuriei buruzko araudiaren ondorioetarako. Ingurumen Sailak jakinarazi duenez, eskaera egin zaio enpresari beharrezko agiriak aurkez ditzan, IBB industri isuriei buruzko araudi horretarako egokitu ahal izateko hain zuzen. Geroago, Ingurumeneko sailburuordeak 2014ko urtarrilaren 4ko ebazpena onetsi zuen, Petronorren IBB eguneratzeari buruzkoa. Besteak beste, instalazioa abiarazteko eta gelditzeko aldiak zehazteko irizpideak aldatzen ditu.

– **Kutsadura akustikoaren kontrolari buruzko ingurumen informazioa eskuratzea.** 2318/2013/QC espedientean, ez zen beharrezkoa izan argibideak Ingurumen eta Lurralde Politika Sailari eskatzea. Kexa igorri ondoren, administrazioak emandako erantzunaren berri eman ziguten erreklamaziogileek. 2013ko azaroaren 7an (eskaera 2013ko apirilaren 10ean egin zenetik 6 hilabete igaro baino lehen), Petronor enpresaren jardueraren zarata kontrolatzearekin lotutako informazioa igorri zien Ingurumen Sailak.

– **2014ko ekaineko eta uztailako kutsadurarengatiko gertaerak.** Aipaturiko azken bi gorabeherai dagokienez, gertaerak izan direnetik aurkezturiko erreklamaziora denbora laburra igaro denez gero, egoki iritzi diogu denbora batez itxaroteari, Eusko Jaurlaritzaren Ingurumen Sailak ingurumena ikuskatzeko eta kontrolatzeko lanak burutu ditzan. Nolanahi ere, legebiltzarrean gertaerari buruz emandako informazioa eskuratu ahal izan dugu, Ingurumen eta Lurralde Politika Sailak 2014ko uztailaren 17an eta irailaren 4an Eusko Legebiltzarrari igorritako erantzunetan. Halaber, egiaztatu ahal izan dugunez, agerraldia izan zen irailaren 26an Ingurumen eta Lurralde Politikaren Batzordean izandako bilkuran.

Ekainaren 22an jazo zen gertaera, fuel-olioa murrizteko unitatean isuritako koke partikulengatik, ebaketa-ganbera zigilatzeako sistemako lasaieraren ondoriozko funtzionamendu anomaloaren eraginez. Ingurumen-eragina aurkitu eta murriztu dela irizten zaio. Sustatzaileak egokitzen jo du instalazioan hainbat hobekuntza ezartzea, ganbera eta goiko balbulako itxiera automatikoa zigilatzeako.

2014ko uztailaren 2ko gertaeraren eraginez, hauts katalizatzailea isuri zen, akats elektronikoagatik izandako etenaldiaren ondorioz.

Kasu bietan ikuskaritza-lana burutu du Ingurumen Sailburuordetzako ikuskaritza zerbitzuak, eta gertaeraren sorburuari eta kausei eta antzeko gertaerak ekiditeko ekintzei buruzko txostena eskatu da. Sailak Eusko Legebiltzarrean 2014ko azaroaren 4an jakinarazi zuenez, aurrera doa informazioa baloratzeko aldia, eta ondoren, espedientea artxibatuko da edo, hala denean, zigor-espedientea hasiko da ingurumenaren gaineko araudia hautsi izanagatik.

– **Arartekoaren 2012ko irailaren 24ko ebazpena, industri jarduera horren kontrolari eta zaintzari buruzkoa.** Aztergai dugun gai honetan, komenigarria da aipatzea Arartekoaren aurreko ebazpena, 2012ko irailaren 24koa, Bizkaian petrolio finitzeko industri jardueraren gaineko informazioari eta partaidetzari eta ingurumena kontrolatzeko prozesuei buruzkoa. Orduko ebazpen hartan, jardueraren

kontrolari buruzko hainbat ondorio azaltzen genituen, eta horien artean, aurkezturiko salaketak nahitaez izapidetu beharra zegoen.

Besteak beste, Eusko Jaurlaritzaren Ingurumen Sailak ezarritako zuzenketa neurriak kontrolatzen jarraitu behar zuela aipatzen genuen orduko ebazpen hartan, hain zuzen ere ingurumena zaintzeko programak bildutako urteko informazioarekin eta industri jarduera jarraitu ahal izateko eskura dituen kanpoko kontroleko mekanismoekin bat etorri. Aurkezturiko salaketa guztiak izapidetzean jarraitu beharreko prozesua dela-eta, egungo jarduketa-protokoloa hobetzeko zenbait proposamen helarazi genion orduko hartan.

Ingurumena kontrolatzeko beste administrazio neurri batzuei dagokienez, gehieneko mugak proposatzeko posibilitatea aztertzeko eskatu genion Ingurumen Sailari eta Osasun eta Kontsumo Sailari, osasunerako kaltegarriagoak diren konposatu organiko lurrunkorren presentzia handiak direnean. Halaxe gertatzen da, hain zuzen, bentzenoarekin.

Informazioa eskuratzea denaz bezainbatean, ingurumenari buruzko informazio-eskaerari ingurumeneko legerian ezarritako epean erantzun beharra dagoela gogorarazten dugu.

Halaber, bereziki baliagarritzat jotzen genuen gai honen eraginpeko administrazioek, bereziki Eusko Jaurlaritzaren Ingurumen Sailak, herritarren partaidetzarako mekanismoren bat ezartzea (mahaia, foroa edo bestelako formatuak), ingurumeneko eta herritarren osasunerako eraginen jarraipena egiteko. Aipaturiko foro horretan, industri jardueraren eta ingurumena babesteko xedea duten elkarteetako edo taldeetako ordezkariak egon beharko lukete bertan uneoro.

– **Arartekoaren ebazpenaren jarraipena eta lege biltzarrean buruturiko jarduketak.** Arartekoaren ebazpenak dakartzan gaiei dagokienez, Ingurumen eta Lurralde Politika Sailak, arestian aipaturiko agirien artean, ebazpenari buruzko balorazioa zekarren txostena igorri digu, 2013ko apirilekoa.

Ildo horretan, ingurumeneko organoaren txostenak berak azaltzen duenez, Osasun Sailak eta Ingurumen eta Lurralde Politika Sailak, Muskizko eta Abanto-Zierbenako Udaletako ordezkariekin batera betiere, koordinatuta dihardute Petronorren jardueraren ingurumen-kontrolako lanetan 2010. urtetik hona. Ondoren, bat egin du aipaturiko sail horiekin Segurtasun eta Ekonomiaren Garapen eta Lehiakortasun Sailak. Nolanahi ere, beren beregi aipatzen du honako hau: *“Aurrekoa alde batera utzi gabe eta etengabe hobetzeko asmoz PETRONOR enpresaren instalazioa kontrolatzeko kudeaketa eta eragindako herritarren informazioarako eskuragarritasuna, herri-administrazioen arteko koordinazio-eremu honetan aztertzen ari gara dagoeneko diren prozedurak optimizatze aldera erakunde horrek egindako gomendioak.”*

Halaber –2013ko uztailen– bilera izan genuen Ingurumen Sailarekin, gure ebazpena abiarazteko proposamen horren xehetasun-mailaren berri izateko. Honako bigarren ebazpen hau egin den honetan, oraindik ez ditugu eskuratu herritar

interesatuei informazioa emateko prozedurak hobetzeko aurreikuspenen edota elkarrizketarako prozesua sortzeko aurreikuspenen inguruko xehetasunak.

Legebiltzarraren zenbait ekimen ere badira gai honetan. Alde batetik, Ingurumen eta Lurralde Politikako Batzordeak, 2013. urteko azaroaren 18an eginiko bilkuran, 181/2013 Ez Legezko Proposamena onetsi zuen, Petroleros del Norte SA enpresak Muskizen eta Abanto-Zierbenan egiten dituen jardueri buruzkoa. Ebazpen horretan, egungo jarraipenerako mahaia martxan jartzea eskatzen zitzaion Muskizko Udalari, ingurumen-eraginei eta herritarren osasunari buruzkoa. Hartara, eraginpeko eragile guztien partaidetza bermatzen da (soilik *"alderdi politikoak eta enpresa"* aipatzen ditu).

Bestalde, 2013. urteko maiatzean, Ingurumen eta Lurralde Politikako sailburuaren agerraldia izan zen Ingurumen eta Lurralde Politika Batzordean, zertarako-eta IBBn bildutako baldintzen betetze-mailaren berri emateko, baita Meatzaldea Bizirik ekologista taldearena ere, Petronorren jarduerak dakartzan ondorio gogaikarriak azaltzeko.

Erreklamazio horiek ikusita, eta kexen planteamendua eta aurrekarian aipaturiko informazioa azertu ondoren, egoki irizten diogu zuri honako hauek emateari:

Gogoetak

1. **Hitzaurrea.**

Arartekoak auzokideen elkarleen eta talde ekologisten erreklamazioak jasotzen jarraitzen du: euskal botere publikoen esku-hartze egokia aldarrikatzen dute, pertsonen ingurumen egokirako eta osasunaren babeserako duten eskubidea bermatzeko. Oraindik ere jasaten dituzten eraginak ere azaldu dituzte Petronorren jardueraren inguruan bizi direnek, zarata, usaina eta atmosferaren kutsadura eragin dituzten hainbat gertaeraren ondorioz. Horregatik, eraginpeko pertsonen berriz diote neurri positiboak hartu behar direla, bizitza pribatua eta famili bizitza eta etxebizitza errespetatzeko eskubidea behar bezala babesten dela bermatzeko.

Elkarte eta pertsona erreklamaziogileak Arartekoarengana jotzen dute, zeren eta uste baitute euskal administrazio publikoek ez dituztela hartu neurri posible guztiak ingurumenaren gaineko eskubideak eraginkortasunez eta modu egokian bermatu ahal izateko. Ildo horretan, erreklamazioaren xedea industri jardueraren kontrol eta zaintza egokia lortzea da, enpresaren ohiko jardueran (egungo baimenetan ingurumenaren aldetik bildutako betebeharrak betez) nahiz azken bi urtean petrolio finitzeko lantegiaren inguruan jazo izan diren intentsitate desberdineko kutsadura gorabeheretan eta gertaeretan.

Eusko Legebiltzarrak herritarren oinarrizko eskubideen alde egiteko eta herri administrazioak kontrolatzeko duen mandataria da Arartekoa, herritarrek administrazio ona izateko duten eskubidea bermatzeko.

Aipaturiko eginkizun bereizi horren baitan, botere publikoek herritarrak kutsaduraren sorguneetatik babesteko eskubideak zaintzeko zein esku-hartzeko eremu duen aztertuko dugu. Kasu honetan, Petronorren industri jarduerak eragindako kutsadura da. Bestalde, garrantzikoa da ebazpen honetan aztertzea beste eskubide instrumental batzuen edukia, hain zuzen ere *“administrazio onean”* nagusi izan behar dutenak, hala nola herri administrazioetan gauzaturiko eskabideei erantzun egokia lortzeko eskubidea, bere eskuetan duen ingurumenari buruzko informazioa eskuratzeko eskubidea eta herri administrazioak lorturiko erabakietan behar bezala parte hartzeko eskubidea.

Testuinguru horretan aztertuko ditugu aurrekarietan aipaturiko erreklamazioak, herri administrazio eskudunek Petronorrek Bizkaian petrolioaren fintzeko egiten duen industri jardueraren inguruko ingurumen kontrolerako eta prebentziorako herri administrazio eskudunek jarraituriko prozedura baloratzeko. Gure arreta Ingurumen eta Lurralde Politika Sailaren jarduketan jarriko dugu batik bat; izan ere, ingurumen baimen bateratuaren menpeko jarduketak kontrolatzeko eta ikuskatzeko ingurumeko organo eskuduna da sail hori, kutsaduraren prebentzioari eta kontrol bateratuari buruzko uztailaren 1eko 16/2002 Legeak dakarrenaren arabera (KPKIL).

Nolanahi ere, badira zuzeneko lotura duten beste eremu batzuk ere hala nola osasun publikoaren babesa, industri segurtasuna eta hirigintza antolamendua, non EAEko beste administrazio batzuek esku hartzen duten. Horiei ere jakinarazi zaie ebazpena, jakinaren gainean egoteko eta iritzia emateko.

2. Industri jarduera baten inguruan bizi diren pertsonen osasunerako eta ingurumenerako eskubidearen edukia.

Aldez aurretik komenigarria da erreklamazioetan azaldutako ingurumenaren gaineko eskubideak kokatzen direneko eremu juridikoa biltzea. Herritarrek kezka azaldu dute euren erreklamazioetan, Petronorreko ekoizpen-prozesuak atmosferara igortzen dituen isuri kutsagarrien, zarata-guneen eta usainen ondorioz ingurumenean eta pertsonen osasunean izaten diren arriskuak direla eta. Herritarrek kexa agertu dute industri jarduera horren istripu larrietarako arriskuen aurrean ere, zeren urbanizaturiko ingurunean baitago kokatua.

Ingurumenerako eskubidearen edukia gure ordenamendu juridikoan. Abiapuntu gisa Espainiako Konstituzioaren (EK) 45. artikulua herri botereei eratzikitako mandatua azaldu beharra dago:

“Herritar orok du norbera garatzeko ingurumen egokia izateko eskubidea, baita horri eusteko ere.

Botere publikoek baliabide natural guztiak zentzuz erabiltzen direla zaindu beharko dute, bizi-kalitatea babesteko eta hobetzeko eta ingurumena defendatzeko eta lehengoratzeko ere, betiere taldearen ezinbesteko elkartasuna oinarri hartuta.

Aurreko idatz-zatian xedatu dena urratzen dutenei, legeak ezarritakoarekin bat etorritz, zigor zehapenak ezarriko zaizkie edo, hala denean, administrazio zehapenak, baita eragindako kaltea ordaindu beharra ere".

Ingurumenerako eskubidea, politika sozial eta ekonomikoa eraentzeko oinarri gisa eta herri kontrolerako eta esku-hartzeko mekanismoak aurreikusten dituen ingurumenaren gaineko legeriaren bidez, kasu bakoitzean gizakiaren jardunak ingurumenerako eta gizakiaren osasunerako ekar litzakeen kalteak ekiditeko eta zuzentzeko.

Eskubide horrek lotura estua du beste batzuekin hala nola osasunaren babeserako eskubidearekin –EKren 43. artikulua– edo etxebizitza duinerako eskubidearekin –47. Artikulu–. Azken eskubide hori modu deskriptiboan garatu da Lurzoruaren Legearen testu bategina onetsi duten ekainaren 20ko Legegintzako Errege Dekretuaren 4.a) artikuluan, non herritarrek etxebizitza duina eta egokia izateko duten eskubidea aintzatesten den: *"zaratarik gabeko edo legeria aplikagarrian onarturiko gehieneko mugak gainditzen dituen bestelako isuri kutsagarririk gabeko etxebizitza, ingurumen eta paisaia egokian betiere"*.

Politika soziala eta ekonomikoa eraentzen duten oinarri horiek bat etorri behar dute beste eskubide batzuekin hala nola enpresa sortzeko eta produktibitatearen alde egiteko askatasunarekin –EKren 38. Artikulua–, jarduera horiek berekin dakarten aurrerapen soziala eta ekonomikoarekin –EKren 40. Artikulua– eta jabetzarako eskubidea askatasunez erabiltzearekin, legeetan esleituriko gizarte funtzioaren baitan –EKren 33. artikulua–.

Ingurumen babesa eta etxebizitzaren ukiezintasunerako eskubidea. Eskubide horrek dakarren beste alderdi bat etxebizitzaren ukiezintasunerako eta norberaren eta familiaren intimitaterako eskubideari dagokio, Espainiako Konstituzioaren 18. artikuluan bildutako eskubideari. Erreklamaziogileek azaldutako planteamenduak, horregatik, etxebizitzaren ukiezintasunerako eskubidea uki dezake. Emandako azalpenetan adierazten dutenez, industri jarduerak atmosferan eragindako kutsaduraren eta kutsadura akustikoaren isuriak haien etxebizitzaren barrualdeetaraino iritsi dira, eta haien bizi-kalitatean eragin zezaketen kalteak sortu dituzte. Ildo horretan, isuri kutsagarriok etxebizitzaren ukiezintasunari buruz Konstituzioan ezarritako eskubidea urra dezakete.

Europako Giza Eskubideen Auzitegiari (EGEA) zor diogun ingurumenaren gaineko jurisprudentziaren emaitza da ingurumenerako eskubidearen eta pertsonen beren bizitza pribaturako eta etxebizitzarako duten eskubidearen arteko lotura, Europako Giza Eskubideen eta Oinarrizko Askatasunen Hitzarmenaren 8. artikulua aplikatuz.

EGEAren jurisprudentzia zabalean, ingurumen babeserako banakako nolabaiteko eskubidea landu da. Marko juridiko horretan aztertu behar dugu pertsonentzako

¹Gaia: *Powell eta Rayner Erresma Batuaren aurka* (EGEAren epaia, 1990eko otsailaren 21ekoa); Gaia: *López Ostra* (EGEAren epaia, 1994ko abendaren 9koa); Gaia: *Guerra eta beste batzuk Italiaren aurka* (EGEAren epaia, 1998ko otsailaren 19koa); Gaia: *Moreno Gómez*, (EGEAren epaia, Gaia: *Giacomelli Italiaren aurka* (EGEAren epaia, 2010eko martxoaren 30ekoa); Gaia: *Dubetska Ukrainaren aurka* (EGEAren 2011ko otsailaren 10eko epaia); Gaia:

banakako eraginak izan litezkeen edozein ingurumen gatazka, kasu honetan bezala: jarduera baten kutsadurak eragindako gatazka da. Ingurumen babes horren edukia honako elementu hauen bidez zehaztu da:

- Ingurumenari eragindako kalte larriek bizitza pribaturako eta famili bizitzarako eskubidea urra dezakete. Europako Auzitegiak gogorarazten du ingurumenerako kalte larriek eragina izan dezaketela pertsonak beren etxebizitzan bizitza pribatua eta familiarra izateko duten eskubidea eta bizitza horiek galarazi, baina betiere pertsonen osasuna arrisku larrian jarri gabe. Osasunerako arrisku kaltegarriak gertatzeko, ez dira zertan osasunerako arrisku larriak izan. Auzitegiak erabaki behar du eragindako kalteek –zarataren edo beste isuri baten batzuen ondoriozkoak– larritasunaren gutxieneko maila edo atalasea gainditzen duten etxebizitzarako eta bizitza pribatua errespetatzeko eskubidea urratzeko. Erlatiboa da atalase hori, eta zenbait inguruabarren menpe dago, hala nola kalteen intentsitatearen edo iraupenaren eta eragin fisikoaren edo psikologikoen menpe.
- Botere publikoek zentzuzko neurri egokiak hartu behar dituzte eskubide hori babesteko. Etxebizitzaren ukiezintasunerako eskubidea ez da soil-soilik botere publikoak injerentzia arbitrarioetan ez sartzera behartzea. Banakoak bere ongizaterako kaltegarriak diren ondorioetatik babesteko eskubidea babesteko zentzuzko neurri egokiak hartzea behartzen ditu EBko estatu kideak.
- Horretarako, arriskuak ebaluatu eta zuzenketa neurriak ezarriko dituen araudi espezifikoak behar da. Jarduera arriskutsuei dagokienez, betebeharrak positiboak dago: jardueraren berezitasunetara egokituriko araudia nahitaez ezartzea. Erabakia hartzeko prozesu horretan, iritzi-marjina dago estatu bakoitzarentzat hartu beharreko neurri praktikoak zein izango diren erabakitzerakoan. Nolanahi ere, herritarren babesa bermatu behar dute neurriek. Horretarako, esposizioarako mugak arautu beharko dira, gizakiaren osasunerako edo bere ongizaterako kalteak ekiditeko. Ahaleginak egin behar dira kontrako interesen arteko bidezko oreka aurkitzeko. Edozelan ere, nahikoa zuritu edo justifikatu behar dira hartu beharreko erabaki publikoak, eta horien baitan sartu beharko da ikerketa eta azterlan egokiak egitea, halako moldez non alde zuzenetik ebaluatuko baitira jardueren ondorioak.
- Administrazioaren kontrolpean eta ondorengo zaintzapean egon behar dute jarduera kutsagarriak. Araudi horretan, jarduerarako baimena, martxan jartzea, ustiapena, segurtasuna eta kontrola bildu beharko dira.
- Jarduera horien kontrol publikorako betebeharrak dago. Botere publikoek dagokien jardueraren ustiapenak iraun bitarteko zaintza eta kontrola nahitaez egin beharra, zeharka kudeatzeko moduari kalterik egin gabe. Horretarako, baliabideak izan behar dituzte botere publikoek, baimenetan ezarritako neurriak aurreikusitako diren epeen arabera aplikatzen direla egiaztatzeko.

Martinez Martinez Espainiaren aurka (EGEAren 2011ko urriaren 18ko epaia); Gaia: Di Sarno eta beste batzuk Italiaren aurka (2012ko urtarrilaren 10eko epaia); Gaia: Martinez Martinez Espainiaren aurka (2012ko uztailaren 3ko epaia); Gaia: Flamenbaum eta beste batzuk Frantziaren aurka (2012ko abenduaren 13ko epaia eta Gaia: Bor Hungariaren aurka (EGEAren 2013ko ekainaren 18ko epaia).

– Emaitzaren gaineko betebeharra ere egon behar da, jardueraren ondoriozko inmisioko mugak beteazteko. Herri botereek ekintza plan bat ezarri behar dute, kutsadura ongizatearekin bateragarriak diren mailetara murrizteko. Osterantzean, estatuak aukerakotasun-marjina dute bestelako formulak bilatzeko, betiere testuinguru ekonomikoa kontuan izanik, hala nola lurraldea antolatzeko eta hirigintzako politikak. Auzitegi Gorenak aintzat hartzen ditu jarduera ekonomikoari eusteko interesa eta industri jarduerak berekin dakarten gizarte onura. Alabaina, interes hori ez zaio nagusitzen pertsonen ingurumen egokia eta osasuntsua izateko duten eskubideari.

– Bestelako eskubide instrumentalak, informazioa eskuratzea esaterako. Auzitegiak gogorarazten du zein garrantzitsua den botere publikoen eskuetan dagoen informazioa herritarren eskuragarri egotea, eurentzat egon litekeen arriskua ebaluatzeko modua izan dezaten.

Azken finean, Europako Giza Eskubideen Auzitegiaren ustez, bizitza pribaturako eta famili etxebizitzarako eskubidea eta etxebizitzarako eskubidea urra liteke ingurumenaren gaineko kalte larria eta iraunkorra dagoela egiaztatzen denean eta herri agintariak zentzuzko eta beharrezko neurriak hartzen ez dituztenean, ongizaterako eta osasunerako eragin kaltegarriak jasaten dituzten pertsonak behar bezala babesteko direla bermatzeko.

EGEAK bizitza pribatua eta famili etxebizitza behar bezala babesteko ezarritako aginduaren azpian dagoen esku-hartze publikorako betebeharrak horrek ageriko lotura dakar berekin ingurumena eta giza osasuna babesteari buruzko legeriarekin. Alde horretatik Espainiako ordenamendu juridikoan berariaz araupetu izan dira administrazio neurriak, ingurumenaren gaineko legeriaren bidez, besteak beste pertsonen bizi-kalitatea babestera eta hobetzera bideratuak.

Eskubide horren edukia aintzat hartzea komeni da, konstituzioan garrantzia duena eta Estrasburgoko Auzitegiaren jurisprudentziaren ingurumen babesa ezarri duena, hain zuzen ere partikularrek aurkezturiko erreklamazioei erantzuna egokia eman ahal izateko.

3. Industri jarduerak eragindako kutsaduraren prebentziorako eta kontrol bateraturako administrazio neurriak.

Espainiako egungo ordenamendu juridikoan, gehienbat Zuzenbide Komunitarioak hala eskatuta, ingurumenean eta pertsonen osasunean eragina izan dezaketen industri jarduera kutsagarriak kontrolatzeko eta prebenitzeko sistema bat ezarri da. Administrazioaren kontrol horretan, kontuan hartzen dira ingurumen eraginaren ebaluazio egokia, ingurumen baimen bateratua (IBB) eskatu beharra eta industri arriskuetatik babestu beharra.

Egungo arau-eremu erregularra azaroaren 24ko 2010/75/UE Zuzentaraua da, industri isuriei buruzkoa (kutsaduraren prebentzio eta kontrol bateratuak).

Ingurumenerako politika komunitarioak kutsaduraren prebentziorako azken hamarkadetan ezarritako ildotik doa xedapen komunitario hori.

Halaxe ezarri da gure antolamendu juridikoaren kutsaduraren prebentzio eta kontrol bateratuari buruzko uztailaren 1eko 16/2002 Legea (16/2002 Legea) aldatu duen ekainaren 11ko 5/2013 Legearen bidez, baita 815/2013 Errege Dekretuaren bidez ere.

Araudi hori xedatuta, industri jardueren ondoriozko kutsadura ekidin, gutxitu eta, ahal den neurrian, desagerrarazi nahi da. Estatu kideek kutsadura prebenitzeko neurri egokiak hartu behar dituzte nahitaez, zertarako-eta industri jardueren kutsadura handirik ez sortzeko eta ezbehar larriak prebenitzeko.

Aurrezaintza neurriak. Araudi honen bidez, industri instalazioak soilik kasu honetan egon ahal izango dira martxan: administrazio baimen egokia dutenean. Baimen horretan, "*ingurumenaren babes maila handia*" lortzeko beharrezko neurriak bildu beharko dira, eskuragarri dauden teknika hoberekin bat etorriz. Besteak beste, isurien mugak jaso beharko dira substantzia kutsagarriak direnean, baita isurien kontrolaren arloko beharkizunak ere, isuriok neurtzeko eta ondoren emaitzak aldian-aldian jakinarazteko. Zuzentarauan bildutako posibilitatearen arabera, ingurumeneko administrazioek neurri zorrotzagoak ezar ditzakete euren barne zuzenbidean, betiere arrazoia zurituta eta xedapen komunitarioekin bateragarri izanik.

Industri arriskua. Beste alderdi bat ere araupetuta dago substantzia arriskutsuak aurreikusten diren industri instalazioen gaineko ingurumeneko kontrolean: ezbeharraren ondoriozko arrisku handia izatea. Araudi komunitarioak zenbait zuzentzari ezarri ditu, substantzia arriskutsuak dauden ezbehar larriei datxekien arriskuen kontrolari buruzkoak. Gaur egun, 96/82/CE Zuzentzaria, substantzia arriskutsuak diren ezbehar larriei datxekien arriskuen kontrolari buruzkoa, uztailaren 4ko egungo 2012/18/UE Zuzentzaria indargabetua. 2015eko ekainaren 1ean bukatuko da zuzentzaria aplikatzeko epea. Ordura arte, uztailaren 16ko 1254/1999 Errege Dekretuaren eta 948/2005 Errege Dekretuaren aldarazpenen bidez araupetzen du gaia Espainiako ordenamenduak, zertarako-eta ezbehar larrien prebentzio egokia sartzeko eta ondorioak mugatzeko, pertsonak, ondasunak eta ingurumena babeste aldera.

Industri arriskuari buruzko araudi horrek aurrezaintzako zenbait neurri finkatu ditu hala nola segurtasunari buruzko txostena eta larrialdi planak eta izandako ezbeharretan erreakzionatzeko beste neurri batzuk, ezbehar larriaren ondorioz argibideak nahitaez eman beharra esaterako.

Halaber, lotura ezartzen du ezbehar larrien prebentzioaren eta lurraldea antolatze eta hirigintzako politiken artean. Horretarako, tresna bat du, hirigintza planen ingurumen ebaluazio estrategikoa hain zuzen ere, non instalazioen ezarpena edo aldaketa zehazten den. Gainera, epe luzera establezimenduen eta etxebizitza eremuen edo herritarrak dabilzan herri guneen arteko distantzia egokiak mantentzea ere ahalbidetzen da.

Aipaturiko neurri horiekin batera, ezbeharren arriskuen gaineko ikuskaritza eta kontrol sistema ezartzen da in situ, aldizkakotasun jakin batekin lotua hain zuzen ere, edo salaketa larriak, ezbehar larriak eta ezbehar txikiak, gertaerak eta ez betetzeak ikertzeko.

Ingurumena kontrolatzeko eta ikuskatzeko neurriak. Industri jardueren ingurumenaren gaineko ikuskapena berariaz araupetu da 2010/75/UE Zuzentarauan eta ondoren Espainiako ordenamenduan ezarri 5/2013 Legean eta 815/201 Errege Dekretuan.

Honelaxe definitzen da ingurumeneko ikuskapena arauan: *"Instalazioak egiaztatzeko, sustatzeko eta ingurumen baimen bateratuen baldintzetara egokitzen direla ziurtatzeko agintari eskudunak buruturiko ekintza oro, baita, beharrezkoa denean, instalazioko jarduerak ingurumenean duten eragina kontrolatzeko ere. Definizio horren baitan sartzen dira, beste ekintza batzuen artean: in situ eginiko ikustaldiak, isurien neurketa, barne txostenak eta jarraipen dokumentuak egiaztatzea, autokontrolak eta erabilitako teknikak egiaztatzea, eta instalazioaren ingurumenaren gaineko kudeaketa egokitzea."*

Industri isurien gaineko araudian ezarritakoarekin bat etorritik burutu beharko da ingurumenaren ikuskapena, ingurumenari buruzko araudia betetzen dela bermatzeko xedearrekin. Nabarmendu beharrekoen artean, ikustaldietarako eta betetzeari buruzko txostenak egiteko prozeduretarako gutxieneko baldintzak araupetzen ditu legeriak.

4. Industri jardueraren funtzionamenduaren baldintzak betetzen direla kontrolatzeko administrazio prozedura. IBBren aldizkako egiaztapena eta salaketa larrien eta ingurumen gorabeheren ondorengo ikuskapena.

Ingurumen eta Lurralde Politikaren ingurumena kontrolatzeko eta ikuskatzeko zerbitzua da Petronorren IBBren funtzionamendu baldintzak betetzeko jarraipen-lanak burutzen dituen EAEko administrazio organoa.

Aldizka eginiko ikuskapenekin batera, zuzenketa neurriak betetzeari buruzko informazioa du Ingurumen eta Lurralde Politika Sailak, etengabe lortzen dituen datuen bidez atmosferaren kutsaduraren kasuan, edo Petronorrek Ingurumena Zaintzeko Programan aurkezturiko emaitzei buruzko txostenen. Halaber, ingurumenaren gaineko gertaerak gehitu izanaren ondorioz aurkeztu diren salaketei erantzuna ematen saiatzen da Eusko Jaurlaritzaren ikuskaritza zerbitzua, hain zuzen instalazioaren inguruko etxebizitzetara eragin dieten konposatuen inmisioek (KOL, koke partikulak) eta zaratek eta usainek sorturiko salaketei.

Erakunde honek, alde horretatik, zenbait proposamen egin ditu 2012ko irailaren 24ko gure ebazpenean.

Hala, Ingurumen Sailak IBBn ezarritako neurriak erabat betetzen direla kontrolatu eta jarraitu beharko lukeela genioen, enpresak ingurumena zaintzeko programan

urtero bildutako informazioaren bidez, baina industri jarduera jarraitzeko eta ingurumena ikuskatu eta kontrolatzeko eskuetan dituen baliabideekin ere bai.

Halaber, salaketei erantzun egokia eta eraginkorra nahitaez eman beharra dagoela gogorarazten genion ingurumeneko administrazio horri, baita industri jardueraren funtzionamendu arazoei buruz bertan azaldutako gertaerei ere.

Bestalde, Eusko Jaurlaritzak 2011-2018ko indarreko ikuskaritza eta kontrol plana onetsi zuen 2012ko abenduaren 10eko ebazpenaren bidez. Bertan biltzen dira Ingurumen Sailak ingurumenaren ikuskaritzan jarraitzen dituen jarduketan ildoak eta estrategia.

Alde horretatik, komeni da arestian aipaturiko lege ezarpen berriak aintzat hartzea, industri isuriei buruzko Zuzentaraua gure ordenamendura ekarrita, ingurumenaren ikuskaritzaren araubideari dagokionez. Hala, zuzeneko ondorioak izango dituzte euskal administrazio publikoentzat 2013ko urtarrilaren 7tik hasita.

Zuzentarau komunitario hau ekainaren 11ko 5/2013 Legearen eta industri isuriei buruzko Arautegiaren bidez ekarri da gure ordenamendu juridikora. Lege xedapen horiek egungo industri jarduerak kontrolatu, egiaztatu eta ikuskatzeko mekanismoak garatu dituzte, bai IBBren zuzenketa neurrien aldizkako egiaztapenari dagokionez, bai arau-hauste larriengatik salaketei dagokionez.

IBBren zuzenketa neurrien egiaztapena. Kasu honetan, bidezkoa da aztertzea ingurumeneko administrazioak zaintzarako eta aldizkako kontrolerako bere eskumenak betearazteko jarraituriko prozeduraren egokitzapena, jardueraren ustiapenak iraun bitartean.

Enpresa sustatzaileari ingurumena zaintzeko programan eskaturiko argibideak eta agiriak garrantzizko lanabesa dira IBBn proposaturiko betebeharren multzoaren eta horien betetze-mailaren berri izateko. Izan ere, ingurumena zaintzeko programaren analisien eta txostenen emaitzak ingurumeneko organoari igorri behar zaizkio urtero. Erakunde independente batek eginiko txostenak zuzenketa neurrien eta kontrol sistemen funtzionamenduaren gaineko emaitzak dakartza, eta bereziki aipatzen dira epealdi horretan izandako gertaera garrantzitsuenak, kausa posibleak eta konponbideak.

Nolanahi ere, enpresak funtzionamenduaren emaitzekin aurkezturiko txostenak ez ditu ordeztzen ingurumeneko administrazioari beti eta edozelan ere dagozkion kontrolerako eta egiaztapenerako eskumenak.

Araudi horretan, aipatu beharreko zenbait irizpide jaso dira.

²Ingurumen sailburuordearen 2012ko abenduaren 10eko ebazpena, 2011-2018ko Ingurumen Ikuskaritza eta Kontrol Plana onetsi duena. <http://www.lehendakaritza.ejgv.euskadi.net/r48-bopv2/es/bopv2/datos/2012/12/1205895a.pdf>

³Europako Parlamentuan eta Kontseiluak 2010eko azaroaren 24an industri isuriei buruz emandako 2010/75/UE Zuzentzarauaren 80. artikulua (kutsaduraren prebentzio eta kontrol bateratuak).

– **Ingurumeneko organoek dute eskumena** ingurumen ikuskaritzako lana egiteko, eta horretarako, ingurumen baimen bateratua behar duten instalazioetarako ingurumena ikuskatzeko sistema propioa izan behar da nahitaez. Ikuskaritza publiko horren bidez, ingurumen egokia betetzen dela egiaztatzeko maila egokia berma daiteke, eta instalazioak ingurunean dituen ingurumen-eragin handien sorta osoaren analisia bil daiteke. Ingurumena ikuskatzeko sistema eraginkor horretan, giza baliabide eta baliabide material nahikoak eta egokiak daudela ziurtatu beharko dute herri administrazio eskudunek. Ingurumeneko ikuskariek beteko dituzte instalazioetan ingurumena ikuskatzeko lanak, eta aholkulari teknikoen eta erakunde kolaboratzaileen laguntza izan dezakete. Ingurumena ikuskatzearen arloko eskumena betetzen duen organoari atxikitako funtzionarioak izango dira ingurumeneko ikuskariak. Beren eginkizunak betetzean, agintaritzaren agenteak izango dira.

– IBBren menpeko instalazio guztiek izan behar dute **ingurumena ikuskatzeko planaren** estaldura. Ingurumena ikuskatzeko planak ingurumenaren gaineko arazo garrantzitsuenen ebaluazio orokorra bildu behar du. Gainera, ingurumena ikuskatzeko programak eta ingurumeneko ikuskapenak egiteko prozedura ere ezarri behar da planetan. Aldian-aldian egin behar dira ingurumena zaintzeko programak, eta instalazio mota bakoitzeko kokaguneetarako eginiko ikuskapen-ikustaldien maiztasuna ezarri behar da bertan. Jarduera hasi baino urtebete lehenago egin behar dira nahitaez ikustaldi programatuak. Ikuskapen programa horretan, kontuan izan behar da instalazioen arriskuaren ebaluazioa oinarri hartuta izango dela *in situ* eginiko bi ikuskapen-ikustaldien arteko epealdia. Arrisku handiagoa duten instalazioak direnean, gutxienez urtean behin gauzatu beharko dira programaturiko *in situ* ikustaldiak, eta hiru urterik behin gutxienez arrisku txikiagoko instalazioetan.

– Garrantzizkoa da nabarmentzea araudian **ikuskaritza lana agerrarazteko, dokumentatzeko**, jakinarazteko eta publizitatea egiteko ezarritako betebeharrak. Ikuskapen-aktak *in situ* eginiko ikustaldiaren emaitza bildu behar duten dokumentu publikoak dira Ikustaldi bakoitzaren ondoren, eginiko jarduerari buruzko txostena egingo dute organo eskudunek, eta bertan sartuko dituzte instalazioaren ingurumen baimen bateratuaren baldintzak betetzeari buruzko ondorioak. Ikuskaritza lanen artean, besteak beste, barne txostenak, jarraipen dokumentuak eta autokontrolen egiaztapena aipatzen dira.

Txostena titularrari jakinarazi behar zaio bi hilabeteko epean, ikustaldi bukatzen den egunetik zenbatzen hasita, hamabost eguneko epean egoki iritzitako alegazioak egin ditzan. Halaber, legeriaren gaineko balizko edozein arau-hauste egiaztatzen baldin bada, zigor-prozedura izapidetzeari kalterik egin gabe burutuko da jakinarazpena.

– Zigor-espedientea hasi baino lehen, kasu bat du xedaturik legeriak, ofizioz edo alde batek eskatuta, egoki iritzitako **behin-behineko neurriak hartzeko**, ebazpenaren eraginkortasuna ziurtatze aldera. Horri esker, gizakiaren osasunerako eta ingurumenerako arriskuak edo kalteak berriz ez agertzea eta ekiditea ahalbidetuko litzateke. Zentzuzkotasun-judizio batean oinarrituta hartuko dira

behin-behineko neurri horiek, eta titularraren egoera juridikorako kalterik txikiena dakarrena hautatuko da.

– Bestalde, **publizitate aktiboaren printzipioekin** bat etorritz, organo eskudunek nahitaez argitaratu behar dute, lau hilabeteko epearen barruan, eguneratzeari buruz eginiko txostena; uztailaren 18ko 27/2006 Legean ezarritako mugak baizik ez dira izango.

Ingurumeneko administrazioak jarduera kutsagarriak ikuskatzeko eta kontrolatzeko dituen eskumenak erabiltzeko duen ahalmenaren baitan sartzen da ingurumen baimen bateratuan ezarritako betebeharrak betetzen direla eraginkortasunez ebaluatzea edo egiaztatzea. 6/2002 Legearen 29. artikulua egungo bertsioak dioenez, ingurumeneko administrazioa da kontrol eta ikuskapen neurriak hartzeko eta zigor-ahalmena erabiltzeko organo eskuduna. Bestalde, 16/2002 Legearen 22.1.i) artikuluan ezarrita dagoenez, ingurumeneko organoari jakinarazpenak aldian-aldian helarazi behar zaizkio: *“e) hizkian aipaturiko isurien kontrolaren emaitzetan oinarrituriko informazioa eta eskaturiko bestelako datuak, organo eskudunak baimeneko baldintzak betetzen direla egiaztatzeko modua izan dezan”*

Industri jarduera bakoitzaren ingurumeneko kontrolaren jarraipenari buruzko dokumentua osatu behar dute baimeneko baldintzak betetzeari buruzko administrazio egiaztapenak eta IBRen baldintzak betetzearen gaineko emaitzen laburpenak. Dokumentu hori funtsezkoa da ingurumeneko organoak ingurumena ikuskatzeko eta kontrolatzeko dituen eginkizunak behar bezala betetzen direla zuzitzeko. Halaber, publiko interesatuaren esku jarri behar da informazioa, uztailaren 18ko 27/2008 Legearekin bat etorritz, eta baliozkoa izan behar du jarduera kutsagarriak betetzearen inguruan interesa duten pertsonen eta elkarteek informazioa jasotzeko duten asmo legitimoen behar bezalako erantzuna ematen zaiela bermatzeko.

Horrenbestez, ingurumena ikuskatzeko aldizkako sistema publikoa nahitaezkoa dela xedatu da indarreko araudian, zertarako-eta instalazioak ingurumenean dituen eraginak gutxitu eta, hala denean, ekiditeko hartutako neurri guztiak betetzen direla egiaztatzeko eta erkatzeko.

Salaketa larriengatiko edo ingurumenaren gaineko gertaerengatiko ikuskapenak. Arestian genioenez, ingurumenaren gaineko bi ikuskapen mota aurreikusten ditu industri isuriei buruzko Zuzentarauak. Alde batetik, IBRen jarraipenerako alde aurretik ezarritako tokiko ikuskapena; urtero egin behar da jarduera kutsagarrienak direnean. Bestalde, alde aurretik ezarrita ez dauden ingurumenaren gaineko ikuskapenak ere egin behar direla xedatu da, ingurumenaren gaineko salaketa larriak, ezbehar larriak eta ingurumen gertaerak eta arauak betetzen ez direneko kasuak lehenbailehen ikertze aldera.

Atal honetan, enpresaren ingurumen-eraginaren pean dauden pertsonen eginiko salaketa larriak sartu behar dira.

Bestetik, ingurumenaren kontrolarekin zuzenean lotuta, aintzat izan behar dira 1254/1999 EDren 19. artikulua onoriozko ezbehar larriei datxezkien arriskuak ikuskatzeko eta kontrolatzeko ezarpenak eta 2012/18/UE Zuzentarauaren 20. artikuluan bilduko dituen industri ikuskapenerako sistema. Honela definitzen da ezbehar larria: *"Honako Errege Dekretu hau aplikatu behar zaion edozein establezimenduren funtzionamenduko kontrolik gabeko edozein prozeduraren ondoriozko gertaera oro, hala nola ihesak edo isuriak, baldin eta berehalako arrisku larria badakarte pertsonentzat, ondasunentzat eta ingurumenarentzat, bai establezimenduaren barruko aldean, bai kanpoko aldean, betiere substantzia arriskutsu bat edo hainbat badira tartean."*⁴

Araudiak dakarren ikuskapena egin behar horrek berekin dakar banakako salaketa bakoitzaren kalifikazio egokia egitea eta erantzuna ematea baldin eta gertaera larrien ondoriozko salaketak badira (zuzenketa neurriak ez betetzearen ondoriozko zarata handiegia eta usaina, ezbeharren ondoriozko isuriek instalazioaren inguruan eragindako ukipenak, gertaerak edo anomaliak berehala nahitaez jakinarazi beharra ez betetzea, etab.).

Ildo horretan, salaturiko gertaeren larritasuna aztertutakoan, programatu gabeko ingurumen-ikuskapena egitea erabaki dezake organo eskudunak –industri isuriei buruzko Arautegiaren 25.5. artikuluan xedatua–, betiere ezarritako prozedurarekin bat etorritik.

Tokiko ikuskapen bakoitzaren ondoren, eginiko jarduketari buruzko ikuskapenaren gaineko txostena egin behar dute organo eskudunek, eta bertan bilduko dituzte instalazioaren ingurumen baimen bateratuaren baldintzak betetzeari buruzko ondorioak.

Garrantzikoa da esatea garrantzitsua dela ikuskapenerako nahikoa baliabide izatea, neurrizkoak, aurkezturiko salaketei erantzun egokia eman ahal izateko. Gainera, baliabide teknikoak eta giza baliabideak eduki behar dituzte administrazioek frogak eta ebidentziak ofizioz biltzeko; izan ere, baliagarriak izango dira ingurumenaren gaineko baldintzen betetze-maila objektibotasunez egiaztatzeko.

Ingurumenaren gaineko salaketak, arlo honetan dagoen ekintza publikoa erabiliz, berekin dakar administrazio-espeditzea izapidetzea, ingurumenari buruzko legeriaren arabera eta Herri Administrazioen Araubide Juridikoaren eta Administrazio Prozedura Erkidearen azaroaren 36ko 30/1992 Legean ezarritako arauekin bat etorritik.

Bildutako informazioa ikusita, ingurumenaren gaineko diziplina-espeditzea hasi ala ez aztertu behar du organo eskudunak edo, bestela, eskatzailearen asmoa baztertzeko ebazpena eman azkenean. Nolanahi ere, ekintza publikoa erabiltzeko berekin dakar alde interesatuei administrazio eginbideen esku-hartzea artxibatu

⁴ 1254/1999 EDren VI. Eranskinak Europako Batzordeari nahitaez hauxe jakinarazi beharra bildu du: 2, 3 4 eta 5. puntuetan azaldutako ondorioei lotzen zaien edozein ezbehar.

izana nahitaez jakinaraztea, kasu bakoitzean egokiak diren egintzak eta baliabideak erabiltzearen ondorioetarako.

Hala, kontuan izan behar dugu ezen haxe ezarri duela, behinik behin, Euskal Autonomia Erkidegoko Herri Administrazioen zigor-ahalmenari buruzko otsailaren 20ko 2/1998 Legearen 34. artikulua: *“espedientea hasteari edo ez hasteari buruz organo eskudunak emandako jakinarazpena jasotzeko eskubidea eta, hala denean, espedientea bukatzen duen ebazpena”*.

Komenigarria da zehaztea kontrolerako eta ikuskapenerako lanak ingurumenaren gaineko beste diziplina-ahalmen batzuen osagarriak direla; halaxe gertatzen da zigor-ahalmenarekin. Interes publikoarekin lotuta egon behar dute ahalmen publikoek. Ahalmenok erabiltzeari ezin egin daskioke uko, eta berekin dakarte zigor-espedientea nahitaez hastea baldin eta, legeriak dakartzan printzipioen eta bermeen arabera, arau-hastearen gaineko ebidentziaren bat egiaztatzen bada.

Nabarmentzekoa da zein garrantzia duen jarduera kutsagarrienen (halakoak dira Petronorrekoak) gaineko ingurumeneko diziplinaren ahalmena erabiltzeak (kontrol eta ikuskapena eta zigor-ahalmena), betiere publizitate eta gardentasun printzipioekin bat etorritz.

Ingurumen eta Ingurumenerako Politika Sailak ingurumena ikuskatzeko eta kontrolatzeko duen egungo sistemak –2011-2018 ingurumen ikuskapen eta kontrol planean bildutakoa hain zuzen– aurreko jarduketa guztiak betetzen direla bermatu behar du.

Hala, aldi-aldi egin behar ditu ingurumeneko administrazioak ingurumenari buruzko araudiak eskatzen dituen *in situ* ikuskapenak, baita ingurumenaren gaineko salaketa larria denean ere. Horretarako, ingurumena kontrolatzeko lanari erantzun egokia emateko baliabide teknikoak eta giza baliabideak eduki behar ditu administrazioak. Baldin eta ingurumenaren gaineko salaketa larria badago, ikuskapena egin ondoren eta informazio garrantzitsua bilduta, administrazio-ebazpena eman beharko du administrazioak. Bertan ondorioztatu beharko da instalazioaren ingurumen baimen bateratuaren baldintzak bete diren eta eragina gutxitzeko neurri osagarri zehatzen bat hartu beharra dagoen. Halaber, zigor-espedientea hastea edo artxibatzea erabaki beharko da, aurkezturiko frogen eta ebidentzien edo ikuskapenean bildutakoen arabera, eta erabaki hori alde interesatuei jakinarazi beharko zaie.

5. Petronorren petrolio-findegiak egiten duen jardueraren ingurumen baimen bateratuak.

Petronorren industri jarduerak petrolio fintzeko jarduerarako ingurumen baimen bateratua dauka funtzionatu ahal izateko –2008ko maiatzaren 6ko ebazpenaren bidez–. Gainera, ingurumen-eraginaren gaineko adierazpena eta beste ingurumen baimen bateratu bat izapidetu dira –2008ko azaroaren 19ko ebazpenaren bidez–, fuel-olioa gutxitzeko unitate berriaren ondoriozko handitze-lanetarako eta energia elektrikoaren baterako sorkuntzako instalaziorako (URF). Ondoren, Petronor

enpresaren IBB hori eguneratzeko ebazpenak onetsi zituen Ingurumeneko sailburuordeak, 2010eko apirilaren 15ekoa eta 2014ko urtarrilaren 4koa.

Ebazpen horiek eskaturiko ingurumen baimen administratiboak dira, 16/2002 Legean ezarritakoaren arabera betiere, eta beharrezko baldintzak dakartzate instalazioak ustiatu ahal izateko, baita substantzia kutsagarrienetako baten isurien gehieneko mugak ere.

Hortaz, ingurumeneko organoaren ebazpenean ezarritakoa da jardueraren funtzionamendurako eremua edo markoa. Izan ere, organo horrek, ondoren nabarmenduko ditugun arteen, zenbait neurri finkatzen ditu atmosferara igorritako isuriak kontrolatzeko, kutsadura akustikorako eta jarduerak inguruetan eragindako isuriak eta usainak kontrolatzeko.

– **Atmosfera eginiko isuriei** dagokienez, kontrolerako zenbait babes eta zuzenketa neurri eskatzen ditu IBBk, baldin eta aurretik ezarritako zenbait kutsagarriren isurien gehieneko mugak gainditzen badira. Horretarako, urtero aurkeztu beharko dira emaitzak, ingurumena zaintzeko programaren emaitzari buruzko txostenarekin batera (E.8. idatz-zatia). Konposatu organiko lurrunkorak (KOL) deritzenen isuri lausoak direnean, galdagarria da (D.1.1.4 idatz-zatia) zigilu bikoitza jartzea findegiko tanga guztietan, baita LDAR ihesak hautemateko eta konpontzeko programa bat eta urteko jarraipen-txosten bat egitea ere. Halaber, atmosfera kutsatzen duten inmisioak kontrolatzeko, jarduerak ingurunean duen eragina jarraitzeko proposamena aurkeztu behar da, neurketa kanpainak eta sakabanaketari buruzko azterlanak bilduko dituen.

– Industri jardueraren ondoriozko **zaratei** dagokienez (D.1.6 idatz-zatia), ezin gairi daiteke inola ere 60 db-ko (A) maila industri instalazioaren kanpoko itxieran. Alboko etxebizitzetako kalitate akustikoa zaindu beharra ere ezarri da. Etxebizitza horien barnealdean, ezin gairi daiteke inoiz 40 db-ko (A) maila egunez, eta 30 db-koa (A) gauzez. Horretarako, urteko neurketa plana bat finkatzeko eta zaraten neurketari buruzko proposamena nahitaez egin beharra ezarri da (E.7).

– Jardueraren **usainei** dagokienez, galdagarria da usaina sortzen duten instalazioetako tokien inbentarioa egitea (D.1.6). Inbentarioarekin batera, zenbait zuzenketa neurri aplikatu behar dira usaina gutxitzeko, bereziki hondakin-uren araztegiaren aldetik; izan ere, epe jakin bat dago horretarako.

– Baimenean, gainera, zenbait **aurrezaintza neurri** eta funtzionamendurako baldintzak ezarri dira **ezohiko egoeretan** (F.3). Galdagarria da aurrezaintzako mantentzeari buruzko eskuliburua izatea, non ikuskapen eta kontroleko programa, estankotasun-probak, balbulen egoera, tangak, etab. azalduko diren. Baldin eta gertaera edo anomaliaren bat gertatzen bada eta ondorio negatiboak baditu ingurumenean edo jardueraren kontrolaren gainean (besteak beste, nahigabeko isuriagatik, mugak gainditzeagatik, neurtzeko sistemako datuak galtzeagatik...) galdagarria da *"gertaera edo anomalia hori berehala jakinaraztea Ingurumen Sailburuordetzari"*. Gertaera edo anomalia larria gertatzen bada *"eta, edozelan ere, atmosferan nahigabe eginiko isuriak badira"*, gainera, berehala jakinarazi beharko

zaio SOS DEIAK zerbitzuari eta udal zerbitzuei eta 48 orduko epean txosten xehatua igorri ingurumeneko organoari.

6. Ingurumeneko administrazioaren ikuskapena eta kontrola, kutsadura izan deneko salaketei dagozkienak.

Alde horretatik, komenigarria da aztertzea ikuskapenerako eta kontrolerako zein prozedura izan duen ingurumeneko administrazioak aurrekarietan salaturiko gertaeretan.

Eusko Jaurlaritzaren Ingurumen Sailak gai honen aurrekarietan emandako erantzunetan azaltzen duenez, enpresaren ohiko funtzionamenduan emandako ingurumen baimen bateratuetan bildutako baldintzak betetzen direla egiaztatu ahal izan du. Hala dela egiaztatzeko, ingurumena zaintzeko programaren eta eginiko jarraipen-ikuskapenen bidez lorturiko datuak eta txostenak aipatzen ditu. Jarduerarako baimena betetzen duela egiaztatzeko jarraipena egiten dio Sailak Petronor enpresari, egon dauden isuri-guneetan etengabeko neurketa-sistemak ematen dituen datuak ikuskatuz eta airearen kalitatea zaintzeko inguruan dauden estazioak erabiliz.

Aurrekarietan azaldutako ingurumen gorabeherei dagokienez, Ingurumen eta Lurralde Politika Sailak dio ezen, airearen kalitatea zaintzeko eta kontrolatzeko sareko kabinek lorturiko datuen arabera, indarreko legerian ezarritako parametroetako isurien gehieneko mugak bete direla gorabeherek iraun bitartean. Zarata dela-eta, Ingurumen Sailaren ustez, azaldutako gertaeretak batean ez da zaratagatiko salaketarik jasota utzi (2013ko urtarrileko gertaera, 460/2013 espedientea) eta, nolana ere, aplikatu beharreko araudian ezarri den metodologiarekin eta aldizkakotasunarekin egiten da industri jardueraren zarataren gaineko kontrola.

Zenbait gertaeratan ingurumeneko organoak eginiko ikuskapenen gaineko informazioa ere igorri da (460/2013), eta ikuskapen-aktaren eta enpresak emandako erantzunaren kopia bat erantsi dira. Beste gertaera batzuetan, berriz, enpresari idatziz eginiko informazio-eskaera agerrarazi da (459/2013).

Gertaera horiek ez dute sorrarazi zigorren gaineko neurriak bete ez izanagatiko zigor-espedienterik. 1503/2014 espedientean aipaturiko gorabeherei dagokienez, horien gaineko espediente informatibo abiarazi du ingurumeneko organoak, baina ez da zigor-espedienterik hasi azken buruan. Baina honako hau egiaztatu ahal izan da: gertaera horien ondorioz, enpresaren hobekuntzarako proposamenak izan direla jardueraren funtzionamenduaren gainean, araztegiko sarreran hidrokarburoen lurruntzea (460/2013 espedientea) edo disulfurodun uraren galera gutxitzeko (459/2013).

Igorritako argibideak ikusita egiaztatu dugunez, salaketak behin eta berriz hainbat bidetatik aurkeztu ondoren (SOS deiak, udalak edo salaketa-idazkiak), ingurumeneko administrazioak tokiko ikuskapenak egin izan ditu, emandako informazioan eta igorritako ikuskapen-aktetan jasota utzi denez.

Nolanahi ere, honako hauek azpimarratu behar ditugu, industri isuriei buruzko araudiaz egin daitekeen interpretazioaren arabera.

– Salaketa larriak gertatzen direnean, honako hau eskatzen da industri isurien gaineko araudiaren ondoriozko ingurumen-ikuskapenetan: tokiko ikuskapenaren ondoren, Petronorren jardueraren funtzionamenduko baldintzak, salaturiko baldintzak hain zuzen, ikuskatzeari buruzko txostena egin dezala ingurumena ikuskatzeko zerbitzuak, IBBren baldintzak betetzeari buruzko ondorioak bilduko dituen.

Horretarako, ingurumena ikuskatzeko zerbitzu publikoak ikuskapen-lan egokiak burutu beharko ditu, zuzenketa neurriak eta enpresaren auto-monitorizaziorako neurriak betetzen direla egiaztatze aldera.

Halaber, ondoriozko egiaztapen-txosten hori lau hilabeteko epean argitaratu behar da, ikuskapena egiten denetik zenbatzen hasita, eta ingurumenaren gaineko salaketaren inguruko erabakiren bat hartuz gero, salaketa aurkeztu duen pertsonari igorri.

Era berean, txosten horretan aztertu egin beharko da salaturiko eta aktak azaldutako gertaerak administrazioko arau-hausteak izan litezkeen.

– Petronorren jarduerak eragindako **zaratagatiko salaketen** kasu zehatzean, in situ neurketak egiten direla bermatu beharko du ingurumeneko ikuskaritzak –bere baliabideekin edo hitzarturikoekin–.

Salaketa jarri dutenek eskaturiko zarata-neurketei esker, zarataren gehieneko mailak etengabe betetzen direla egiaztatzeko modua izan behar da –D.1.6 idatzatian bilduak)– enpresaren isuri-guneetan, baita hala eskatzen duten etxebizitzaren kanpoko aldean eta barruko aldean ere.

Ingurumen eta Lurralde Antolamendu Sailari dagokio IBBren menpeko jarduerak kontrolatzea, ikuskatzea eta zigorrak ezartzea, Euskal Autonomia Erkidegoaren kutsadura akustikoari buruzko urriaren 16ko 213/2012 Dekretuan ezarritakoarekin bat etorritz.

Garrantzikoa da esatea zein garrantzitsua den atmosfera kutsatzen duten guneen, kutsadura akustikoaren eta abarren ingurumeneko kontrolerako egokiak diren ikuskapen bitartekoak eta baliabide teknikoak edukitzea.

Alde horretatik, ingurumena ikuskatzeko prozedura berrikusi egin beharko litzateke, horiek alderdi guztiak beren beregi sartu ahal izateko, bereziki publizitatea eta salatzaileei eta interesatuei informazioa ematen zaiela bermatzeko neurriak hartzeari dagokionez.

7. Ingurumen-eraginaren etengabeko kontrola eta IBBn sartu beharreko neurri berrien gaineko proposamenak.

Ingurumenaren gaineko kontrola ez da soil-soilik IBB emateko unean egiten, baizik eta etengabeko lotura sortzen du industri jarduerarekin, balizko ukipenei eta gertaerei aurre egiteko administrazioaren esku-hartzeari begira; izan ere, ingurumenean duten eragina dela-eta, funtzionamendua kontrolatzeko araubidean sartu behar dira ukipen horiek.

Ukipenok zuzentzeko, kutsadura herritarren ongizatearekin bateragarria den mailara murrizteko eta gutxitzeko duen betebeharrari eusteko baliabideak ditu ingurumeneko organoak.

16/2002 Legearen 25. artikuluan ezarritakoaren arabera, ingurumeneko organoak ofizioz erabaki dezake ingurumen baimen bateratuaren baldintzak aldizka berrikustea eta, beharrezkoa izango balitz, tasaturiko zenbait kasu eguneratu.

Nolanahi ere, baldin eta instalazioak eragindako kutsaduraren ondorioz komenigarria bada ezarritako isurien mugak berrikustea edo beste batzuk ezartzea, isuriak nabarmen murriztu badaiteke eskuragarri dauden teknika hobeen aldaketa nabarmenen ondorioz gehiegizko kosturik ezarri gabe, prozesuaren edo jardueraren funtzionamenduaren segurtasunagatik beste teknika batzuk erabili behar badira edo estatuko araudiak edo araudi automatikoak ingurumenaren kalitateari buruzko arau berriak betetzeko hala eskatzen badu edo ingurumenaren kalitateari buruzko arau berriak edo berrikusiak bete behar badira.

Halaber, lau urteko epean berrikusteko prozedura ezarri da, teknika hobe eskuragarrien (THE) ondorioak argitaratzen direnetik zenbatzen hasita.

Esan behar da Ingurumen Sailak gutxienez bi alditan proposatu duela IBBn bildutako zuzenketa neurriak eguneratzea, petrolio fintzeko jarduera horren ingurumenaren gaineko kontrola hobetzeko. Ingurumeneko administrazioak erabakitako eguneratze horiek gauzatu dira herritarren etengabe jarritako salaketen ondorioz, hain zuzen kutsaduraren eragozpenengatik eta gertaerengatik jarritakoak, edo aplikatu beharreko araudi berriaren ondorioz. Herritarrek ingurumenaren kontrolean laguntzea balio erantsia izango da isuriak zaintzeko eta kontrolatzeko hobekuntzen komenigarritasuna identifikatzeko eta jarduerak inguruan duen eragina gutxitzeko.

Horrexegatik, komenigarria da aipatzea jardueraren funtzionamenduagatik salaketetan orain ere azaltzen diren hainbat alderdi; izan ere, gure ustez, horiei buruzko irizpena eman beharra dago. IBBn bildutako baldintzak edo ezarritako gehieneko mugak betetzen ez dituztela egiaztatu gabe ingurumenerako edo osasun publikorako arriskuak ekar ditzaketen ukipenez edo eragozpenez ari gara hain zuzen ere, eta behar bezala ebaluatu behar dira.

8. Bentzenoa bezalako konposatu organiko lurrunkorren isuri lausoen ondoriozko atmosferaren kutsaduraren kontrola eta aurrezaintza.

Erreklamazioetan azaldutako kexetako bat Petronor enpresaren inguruko bentzeno eta tolueno maila handien ondoriozko kutsadura da. Uneko kutsadura horiek, airearen kalitateari buruzko araudia eta IBBren baldintzak betetzen badituzte ere, kezka pizten dute oraindik ere Petronorren lantegiaren inguruan bizi diren herritarrengan, pertsonen osasunean izan ditzaketen arriskuak direla eta.

Ingurumeneko administrazioaren jarduketara. Enpresak instalazioen inguruko esposizio edo inmisio mailak monitorizatzeko eta instalazioetatiko isuri lausoak murrizteko hartutako neurrien berri eman digu administrazioak. Bestalde, ingurumen eta osasun administrazioak kutsadura horiek ebaluatzeko eta murrizteko proposamenak biltzen genituen gure aurreko ebazpenean, eta honako iradokizun hau egiten genuen: osasunerako kaltegarrienak diren KOLen kutsadura esposizioetarako gehieneko inmisioak proposatzeko posibilitatea, bentzenoaren kasuan adibidez. Industri jarduera zaintzeko eta kontrolatzeko lanaren hobekuntzarako proposamen horiei erantzunez, Ingurumen Sailak jakinarazi digu lanean jarraitzen dutela, betiere Osasun Sailarekin koordinatuta, arrisku egoerak ezaugarritzeko, legezko mugetatik harago, eta industri jarduera horren ondoriozko zenbait KOLen inmisioagatik (halaxe gertatzen da bentzenoarekin ere) herritarrek duten esposizio akutua murriztu ahal izateko.

KOLen gaineko isuriak kontrolatzeari eta airearen kalitateari buruzko arau-eremua. Egungo araudi komunitarioak eta estatuko araudiak berariaz araupetu ditu airearen kalitatearen aurrezaintzarako neurriak soilik bentzenoari dagokionez; izan ere, agente genotoxiko eta kartzinogenotzat hartzen da substantzia hori. Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2008ko maiatzaren 21eko 2008/50/CE Zuzentarauak, giroko airearen kalitateari eta Europan atmosfera garbiagoa izateari buruzkoa denak, giroko aireko bentzenoaren gehieneko mugak ezarri ditu Europako Batasun osoan, baina estatu kideek babes handiagoko neurriak mantendu eta har ditzakete. Osasuna babesteko bentzenoaren gehieneko muga ezarri baizik ez du egiten Zuzentarauak: urteko $5 \mu\text{g}/\text{m}^3$ batez beste. Egungo legeria komunitarioak ez dio egoki iritzi bentzenoaren gaineko alerta atalaseak⁵ edo informazio atalaseak⁶ ezartzeari EB mailan. Airearen kalitatearen hobekuntzari buruzko urtarrilaren 28ko 102/2011 Errege Dekretuan ere airearen kalitaterako helburu bera ezarri da bentzenoaren kasuan. Hala ere, airearen kalitatearen inguruan araudian ezarritakoak baino muga zorrotzagoak ezartzeko aukera ematen zaie 3.3.f) artikuluan.

Industri sektoreko isuriak edo isuri-guneak direnean, aipaturiko substantzia kutsagarrietarako gehieneko mugak ezarri beharra xedatu da 16/2002 Legean, IBBren gutxieneko edukia baita. Arau horretan beren beregi sartzen dira KOL substantzia kutsagarritzat 2. eranskinean. 7.2. artikuluan xedatu denez, estatuko ingurumeneko administrazioak, isurien gehieneko mugak edo eskuragarri dauden

⁵ Maila horretatik gora, esposizio laburrak arriskua ekar lezake oro har herritarrengan, eta EBko estatu kideek berehala hartu behar dituzte neurriak horren kontra.

⁶ Maila horretatik gora, esposizio laburrak arriskua ekar lezake berezi zaugarriak diren sektoreen osasunean, eta berehalako informazio egokia jaso behar dute.

teknika hobeetan oinarrituriko parametro baliokideak ezarri behar ditu, betiere autonomia erkidegoek emandako babeserako arau gehigarriei kalterik egin gabe.

Bestalde, disolbatzaileen erabileraren ondorioz jardueretan eginiko isuriak dira KOLen isurien gehieneko mugak industri isurien guneetan beren beregi zehazten dituen araudiaren ardatza –urtarrilaren 31ko 117/2003 Errege Dekretua–. Beste aipamen bat aurki dezakegu E-PRTR Arautegia araupetzen duen apirilaren 20ko 508/2007 Errege Dekretuaren isuriei buruzko informazioa eman beharra ezarri duen araudian. Arau horretan ezarrita dagoenez, substantzia kutsagarrien isurien mailen berri eman behar zaie IBBren menpeko jardueri. KOLei dagokienez, hauxe da atmosferarako isuriak jendaurrean jartzeko mugako balioa: 100.000 kg urtean.

16/2012 Legean beren beregi ezarritakoari kalterik egin gabe –industri isuriei buruzko zuzentarauaren ondoriozkoa–, aipaturiko araudian ez dira ezarri isurien gehieneko mugak petrolio-findegietako KOLen isuri lausoak direnean.

Industri jarduera horietan, prozesu jakin batekin lotuta ez dauden isuri-ihesen ondoriozkoak dira KOLen isuriak (hoditeria-sareko ihesak, hondakin-uren sistemetako isuriak, biltze-tangetako galerak edo karga eta intsuldaketa estazioetako lurrinak).

Kutsadura-iturri horri aurre egiteko eta KOL kontrolatzeko eta murrizteko, eskuragarri dauden zenbait hobekuntza tekniko aipatzen ditu petrolio-findegiei buruz eskuragarri dauden hobekuntza teknikoen erreferentziako indarreko dokumentuak (Europako Batzordeak 2003ko otsailean argitaratua⁷), isuriak zenbatzeko metodo bat barne. Teknika horien artean, isuri lausoak gutxitzeko LDAR (Ihesak Hautematea eta Konpontzea) programaren ezarpena nabarmentzen da.

Orain artean –hura argitaratu zenetik hamaika urte igarotakoan– ez dago eguneratze hori eskuragarri. Industri Isuriei buruzko Zuzentzariaren ezarrita dagoenez, THEen erreferentziako dokumentuak berrikusi eta eguneratu behar dira nahitaez *“gehienez aurreko bertsioa argitaratzen denetik zortzi urtera”*. THEen erreferentziako dokumentuaren azken zirriborroan petrolio-findegietarako bildutakoak baizik ezin aipa ditzakegu, 2013ko uztaileko bertsioak. Laneko dokumentu horretan, THEetako bat eguneratu eta berrikusten du KOLen prebentzioaren eta kontrolaren aldetik. Horretarako, beste neurri batzuen artean, konposatuak monitorizatzeko, hoditeria-sareko ihesak saihesteko LDAR programa mantentzeko, hondakin-uren arazteko sistemako isuriak gutxitzeko eta hainbat teknika erabiliz (xurgapena, adsortzioa, mintza, etab.) lurra berreskuratzeko mekanismoak biltzen ditu.

EAEk airearen kalitatearen inguruko helburu berriak finkatzeko eskumena eta industri isurietatik babesteko arau osagarriak. Testuinguru horretan, autonomia

⁷<http://www.prtr-es.es/data/images/Resumen%20Ejecutivo%20BREF%20Refiner%C3%ADas-9A9E81E56E894437.pdf>

⁸http://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference/BREF/FD_REF_July_2013online.pdf

erkidegoek ingurumena babesteko arau osagarriak araupetu ditzakete, substantzia kutsagarriek (halakoak dira KOL) gizakiaren osasunean dituen ondorio kaltegarriak ekiditeko, prebenitzeko edo gutxitzeko. Kasu honetan, alerta eta informazio muga edo atalase berriak bil ditzakete EAEn airearen kalitatearen inguruko helburuek, iraupen laburreko esposizioetan. Industri isuriei dagokienez, isuriaren gehieneko balioak susta ditzake Eusko Jaurlaritzak instalazio osorako edo KOL kontrolatzea eta murriztea bermatzen duten betebeharrak teknikoak.

Erabaki publiko horiek –horien ekimena ingurumeneko administrazioetik sortu behar da– nahikoa zurrututa egon behar dute eta ikerketa eta azterlan egokiak egin beharra bildu behar dute, halako moldez non alde aurretik ebaluatuko baitira jardueren ondorioak. Horretarako, arriskuaren ebaluazioa eta arriskua mugatzeko estrategia izan beharko ditu kontuan organo eskudun autonomikoak, Batzordeak COM (2001)¹ prekauzio printzipioaren kontrako errekurtsoari buruz 2000ko otsailaren 2an emandako jakinarazpenean ezarritako prekauzio printzipioan ezarritakoarekin bat etorritik.

Bentzenoaren esposizio akutuen aurrezaintzarako ezarritako gehieneko mugei edo atalaseei buruzko araudi espezifikoak bermatu egingo luke prozesuetan parte hartzen duten eragileen beharrezko segurtasun juridikoa, betebeharrak hori IBBn sartzerakoan nahiz aplikazio formala eskatzerakoan.

Babeserako mekanismo osagarriak ezartzeko posibilitateari dagokionez, gaia aztertzeke erreferentziakoak diren bi araudi aipa ditzakegu hemen.

C (2008) 2271 bentzenoaren arriskuak murrizteko neurriei buruz Europako Batzordeak emandako 2008ko maiatzaren 30eko Gomendioan, hauxe gomendatzen da: estatu kideetako agintari eskudunek isuriaren gehieneko mugak edo parametro edo neurri tekniko baliokideak ezartzea, ingurumen baimen bateratuetan eta bentzenoari dagokionez, teknika hobe eskuragarriak (THE) aplikatu daitezkeen. Horretarako, instalazioen ezaugarri teknikoak, kokapen geografikoa eta tokiko ingurumenaren baldintzak izan behar dituzte kontuan.

Industri Isuriei buruzko Zuzentarauaren transposizioan eta Gotenburgeko protokoloaren berrikuspenean erabakitako neurriak araudi nazionalera ekartzean (protokolo hori mugaz gaindiko distantzia luzeko kutsadura atmosferikoari buruzko 1979ko Hitzarmenaren barruan sartzen da), KOL isuriak murrizteko zenbait neurri ere ezarri dira, hala nola gehieneko isuri mugen xedapena adibidez.

Alde horretatik, arestian eginiko gogoeten, lege erreferentzien eta aipaturiko azterlan eta balorazioen arabera, berriz diogu egokia dela euskal administrazioak KOL isuriek gizakiaren osasunerako eta ingurumenerako dakartzan arriskuak ebaluatzeke eta murrizteko neurriak hartzea, bentzenoaren eta antzeko arriskua duten beste batzuen kasuan esaterako. Hala denean, arauen aldarazpenak proposa litezke aipaturiko KOL horien esposizio akutuen murriztu ahal izateko eta, hala denean, ekiditeko, honako hauen bidez: airearen kalitatearen gaineko helburu

⁹2005eko apirilaren 12ko BOEn argitaraturiko protokoloa berresteko tresna.

berriak ezarriz, petrolioa fintzeko jardueretarako eskakizun tekniko berriak exijituz eta gehieneko balioak ezarriz instalazio osoan.

9. Usain txarren ondoriozko ukipenen administrazio kontrola.

Sorburu antropogenikoetatiko usain txarren kutsadurak eragozpenak eta kexak eragiten ditu isuri-guneen inguruan bizi diren pertsonen artean. Industri jardueri dagokienez (halakoak dira petrolio-findegia), hondakin-uren araztegiak edo jarduerak berekin dakartzan KOL isuri lausoetan aurki daitezke usain gogaikarri sorburuak.

Zaila da definitzen usainaren eta hautemandako eragozpenen arteko erlazioa. Hainbat faktore fisiko eta kimiko zenbakarri ageri dira batera, baina ebaluatzen zailagoak diren beste faktore subjektiboak ere badira.

Usainek dakarten kutsaduraren eragina askotarikoa izan daitekeela zehaztu behar dugu. Nahiz eta hasiera batean konposatuen usainek osasunerako eragin zuzenik ez dutela esan behar litzatekeen, komenigarria izango litzateke toxikoen kategoria ez duten baina haien intentsitatea edo tonu hedonikoa dela-eta inguruko herritarrentzako eragozpenak eta zenbait gaitz fisiko edo psikiko dakartzaten konposatuen usain txarren eraginpean etengabe egotearen ondoriozko arriskuak ebaluatzea. Bestalde, aztertu beharreko beste kontu bat zenbait substantzia toxiko kutsagarri osasunerako dakartzaten balizko eraginak dira, atmosferaren kutsadurari buruzko araudian araupeturiko isuri mugetatik beherakoak badira ere. Halaxe gertatzen da arestian aipaturiko KOLEkin. Atmosferaren kutsadurari buruzko araudiak dakartzan urteko batez bestekoetatik beherako usain-atalasea du bentzenoak.

Arlo hau gure inguruko herrialdeetan araupetu izan da hala nola Herbehereetan, Alemanian edo Erresuma Batuan. Gai hau, berriz, ez da berariaz araupetu gaur egunera arte Espainiako Estatuan. Zenbait autonomia erkidego eta udalerrri legeria zehatzak garatzen ari dira, eta usainaren gainean esku hartzeko eta administrazioaren kontroleko hasierako markoa edo eremua ezartzeko balio izaten ari dira. Halaxe gertatzen da Andaluziako Autonomia Erkidegoan. Izan ere, horrelako kutsadura mota sartu du, atmosferaren kalitatea araupetu eta Airearen Kalitatea Ebaluatzeko Sistemaren Erregistroa sortu duen 239/2011 Dekretuaren bidez.

EAEn ez dago, gaur egun, usainen isuri-guneak ebaluatzeko esku-hartzearen araudia biltzen duen arau-eremurik edo, hala denean, etxebizitzetako edo hiri-guneetako usainen gehieneko inmisio mailak oro har ezartzea. Egiaztatu dugunez, ingurumeneko administrazioko arduradunek aztertu izan dute gaia egungo 3/1998 Legea aldatzeko proposamenetako batean.

Aipaturiko kutsadura mota horren eraginak leuntzeko asmoz xedaturiko zuzenketa neurriak, orain artean, IBBren bidez edo jarduera-lizentzian ezarri izan dira, kasu kasu.

Aurreko atalean aipatu dugunez, garrantzizkoa da ingurumenaren gaineko zenbait irizpide arautzea, betebeharrak IBBetan behar bezala sartzeko eta, hala, haien aplikazio formala eskatu ahal izateko.

Horrexegatik, erakunde honek egoki irizten dio ingurumenaren gaineko gure legerian usainen ondoriozko kutsaduraren kategoria arautzeko aukera proposatzeari, baita babeserako zenbait parametro edo estandar objektibo ezartzeari ere.

Petronor enpresaren jarduerari dagokionez, usain txarrak sortzen dituzten instalazioetako tokien inbentarioa nahitaez egin beharra bildu da, baita usainak gutxitzeko zuzenketa neurrien gaineko proposamena –bereziki urak araztean– eta burutzeko epea ere. Usainen inbentarioak egiteak zenbait zuzenketa neurri ekarri du berekin, besteak beste DARetan eta sabai flotagarriko tangetan. Azterlan olfatometrikoa abiaraztea aurreikusi da, kontrolen maiztasuna eta neurrien ebaluazioa zehazteko.

Nolanahi ere, ezbeharren edo isuri lausotuen ondoriozko usainengatiko problemek irauten dutela aipatzen da aurrekarietan azaldutako gertaeretan. Salaketa horien eta ondorengo ikuskapenen ondorioz, hobekuntza berriak ezarri dira prozesuetan usainak ekiditeko. Edozelan ere, usainen arazoa ez da nahikoa konpondu, aurkezturiko erreklamazioen kopuruak aditzera ematen duenez. Ezarritako zuzenketa neurriak ez datoz bat enpresak usainak kudeatzeko sustaturiko planaren betebeharrekin (orain arte ez da burutu hainbat arlotan, hala nola uren araztegiaren funtzionamendua hobetzeko aurreikusitako neurrietan).

Usainen arazoak badirauenez gero, gure ustez ekintza planen eskakizunak berrikusi behar dira eta, hala denean, eguneratu edo zehaztu.

THEen erreferentziako dokumentuaren zirriborroan, hainbat gogoeta agerrarazi dira usainak kudeatzeko estrategiaren arloan, eta baliagarriak izango lirateke haien edukia zehazteko, ondoren IBBn ezartzeko.

Hala, usaina zaintzeko protokoloa sartu beharko litzatekeela ezarri da eta, gure ustez are garrantzizkoagoa dena, identifikaturiko usainen gaineko aertaerei erantzuna emateko protokolo bat. Protokoloa egiteko, zalantzarik gabe, findegia inguruko herritarren partaidetza aktiboa sartu beharra dago.

Bestalde, usainen inbentarioa egindakoan, betearazi beharreko ekintza guztiak burutzeko egutegi bat ezarri behar da IBBn, baita plana aldizka eguneratzeko berrikuspen programa bat ere.

Bestalde, parametro ebaluarriak finkatu ahal izateko, komenigarria izango litzateke Autonomia Erkidegoan eskumena duen organoak arau-eremu bat sustatzea, usainen ezaugarritze objektiboa eta ezaugarritze hori betetzen dela ebaluatu ahal izateko zenbait kalitate maila finkatzeko.

10. Ingurumenari buruzko informazioa eskuratzeko prozedurak.

Atal honetan, informazioa eskatzeko idazkiei berandu erantzun izanari, administrazioaren eskuetan dagoen dokumentazioa eta informazioa eskuratzeari eta bestelako eskaerei buruzko iritzia emango dugu (461/2013, 2318-2013 eta 2917-2013 espedienteak).

Arartekoa erakundeak behin eta berriz adierazi du herri administrazioek beren beregiko erantzuna eman behar dietela interesatuen eskaera guztiei, bizkor eta eraginkortasunez, espedientearen behin betiko ebazpena eman arte edo bukatu arte.

Aurrekarietan azaldutako kasuetan, epea ez zen bi hilabetera iritsi bi eskabidetan, eta beste kasuan 6 hilabetetik gora behar izan ziren erantzuna emateko.

Ordenamenduan ezarritako epean erantzuna ematea galarazi duten zioengatik ez dugu ahaztu behar herritarrek administrazio ona izateko duten eskubidearen ondoriozko betebeharrak bete behar direla; izan ere, kasu honetan, eskabidea jaso izanaren agiria igortzea eta erantzuna zentzuzko epean eman beharra izango lirateke betebeharrak zehatzak.

Ingurumenaren gaineko informazioa eskuratzeko eta ingurumenaren arloko partaidetza publikorako eta justizia izateko eskubideak araupetzen dituen uztailaren 18ko 27/2006 Legearen 2.3.d) artikuluan ezarritakoaren arabera, halakotzat jotzen da ingurumenaren elementuen egoerari buruzko dokumentazio idatzia, baita elementu horiek babesteko eta ingurumenaren gaineko legeria betearazteko administrazio neurriak ere.

Informazio-eskaerak izapidetzeko jarraitu beharreko prozedura eta epea ezarri ditu Lege horren 10. artikulua. Eskaturiko informazioa nahikoa zehatza ez bada, hauxe zehazten du: *“informazioa zehazteko eskatuko dio agintaritzak publikoak eskatzaileari, eta informazio-eskaera lehenbailehen zehazteko laguntza emango dio.*

Epeari dagokionez, ebazpena emateko eskumena duen agintaritzak publikoak ingurumenari buruz eskaturiko informazioa helarazi edo informazioa emateko zioak jakinaraziko dizkio eskatzaileari, eskatzaileak zehazturiko egutegiaren arabera, lehenbailehen eta, beranduen, ondoren azalduko diren epeen barruan:

1. Hilabeteko epean, eskaera gaia ebazteko eskumena duen agintaritzak publikoaren erregistroan jasotzen denetik zenbatzen hasita, oro har.

2. Bi hilabeteko epean, gaia ebazteko eskumena duen agintaritzak publikoaren erregistroan jasotzen denetik zenbatzen hasita, baldin eta informazioaren tamaina eta konplexutasuna direla-eta ezinbestekoa bada arestian aipaturiko epea betetzea. Hala denean, epearen luzapen oro jakinarazi beharko zaio eskatzaileari, hilabeteko epean, baita hala egitea zurrizko zioak ere.”

Horrenbestez, bizkor eta lehenasunez eskuratu behar da ingurumenari buruzko informazioa. Horretarako, zenbait epe ezarri ditu legeriak, gehienez hilabetekoak, eskaerari erantzuna eman behar dion erregistroan jasotzen denetik zenbatzen hasita, salbu eta beste hilabeteko epea ematen bada beren beregi. Hala egiten bada, jakitun jarriko da eskatzailea.

Epe bereziki laburrak daude, zeren eta eskubide instrumentala baita informazioa eskuratzeko eskubidea. Administrazioak berehalako erantzuna ematea funtsezko premisa da parte hartzeko edo ingurumenaren gaineko justizia izateko gainerako eskubideak erabiltzeko.

Horrexegatik, beharrezko baliabideak jarri behar dituzte herri administrazioek ingurumenari buruzko informaziorako zerbitzua emateko, erantzuteko lehenasunezko modu horretan.

Herri administrazio honek informazio-eskaerei erantzuna emateko epeak hobetzeko edo laburtzeko egin izan dituen ahaleginak nabarmendu behar ditugu.

Arartekoak Ingurumen eta Lurralde Politika Sailari aurreko ebazpenean adierazi dionez, ulertzekoa da beharrezko giza baliabiderik ez izateak edo eskabideak denboran metatzeak galaraz dezakeela, une jakin batzuetan, erantzuna hilabetearen barruan emateko epea betetzea.

Horrek ez du eragozpen izan behar, ordea, administrazioak eskatzaileari eskaera jaso izanaren agiriaren eta 27/2006 Legearen 10. artikuluan erantzuna emateko ezarritako epearen luzapenaren berri emateko duen betebeharra ez betetzeko.

Halaber, aipaturiko legezko betebeharrak horiei kalterik egin gabe, komenigarria da aipatzea formulak bilatu behar direla informazio hori bitarteko elektronikoen bidez arinago igortzeko edo parte hartzeko bestelako mekanismo batzuk erabiltzeko.

Teknologia berriak eta herritarrek zerbitzu publikoak bitarteko elektronikoen bidez jasotzeko buruzko ekainaren 22ko 11/2006 Legearen ondoriozko betebeharrak, zalantzarik gabe, oso lagungarriak dira askoz ahalegin txikiagoa eginda dokumentazioa bitarteko elektronikoen bidez igorri ahal izateko.

Interesgarria da ere, gure ustez, bestelako formulak bilatzea informazioa helarazteko eta ingurumenaren gaitan interesa duten elkarleen partaidetza errazteko. Neurri horien barruan, zuzeneko jakinarazpenak eta administrazioaren eta elkarte horien arteko bilerak edo topaketak aipa ditzakegu.

Nolanahi ere, formula osagarriek ez dute, praktikan, 27/2006 Legearen ondoriozkoak izan litezkeen betebeharrak behar bezala ez betetzea ekarri behar, bereziki erreklamazio honetan bildutakoak bezalako kasuetan, non ingurumenari buruzko informazioa jasotzeko borondatea argi eta garbi adierazten den.

11. Elkarrekin ingurumenaren gaineko kontrolaren kudeaketan eta diziplinan parte hartzea.

Aurreko gogoeten ildotik, komenigarria da berriz aipatzea aurreko ebazpenean bildutako beste gai bati buruzko azken gogoeta, hots, instalazioaren funtzionamenduaren administrazio kontrolako prozesuan parte hartu nahi duten eragileek parte hartzeko formulak ezartzea.

Orain arte ez dugu jaso Eusko Jaurlaritzaren Ingurumen Sailari zuzendutako gure proposamenaren beren beregiko erantzunik, hain zuzen ere Petronorren jardueraren ingurumenaren baldintzen gaineko jarraipenean parte hartzeko mekanismoak ezartzeari buruzkoa.

Jakin ahal izan dugunez, erreklamazioen elkarre sustatzaileetako batek topaguneren batean parte hartzeko aukera izan du. Hain zuzen ere Muskizko Udalaren udal batzordeak: Petronorren jardueraren funtzionamenduari buruzko saio informatiboak berreskuratu ditu. Petronor enpresak berak Muskiz eta Abanto-Zierbena udalerrietan sortutako panel publiko aholku-emaileen berri ere izan dugu Halakoak egin izan dira enpresak zuzenean eman diezaien erantzuna auzokideek informazioa jasotzeko eginiko eskaerei.

Gure ustez, oso positiboak dira parte hartzeko sustaturiko mekanismo guztiak, eta zalantzarik gabe, lagungarriak dira bertatik bertara ezagutzeko zein diren findegiaren inguruan bizi diren herritarrek ingurumenaren aldetik dituzten kezak. Gainera, zuzeneko bidea da jardueraren funtzionamendurekin lotutakoei buruzko informazioa emateko. Beste batzuetan esan izan dugunez, esperientzia positiboak izan daitezke adostasuna lortzeko, tartean diren aldeak aintzatestea ahalbidetze aldera.

Askotarikoak dira parte hartzeko formulak eta dinamizazio teknikak. Nolanahi ere, ingurumeneko administrazioaren (Ingurumen eta Lurralde Politika Saila) eskumeneko administrazio erabakietan eta prozesuetan parte hartzera zegoen bideratuta gure proposamena. Hots, Petronorren lantegiaren jarraipenaren eta ingurumenaren kontrolaren gaineko solaskidetzarako foro egonkorra sortzea.

Partaidetza ez da soilik interesgarria baimenak baimentzeko prozesuetan, baizik eta beste kasu batzuetan ere baliagarriak dira, adibidez: administrazioak jarduerak baimendu eta zuzenketa neurri egokien menpe jarri ondoren, ingurumenean edo pertsonen osasunean izan litzakeen eragin guztiak behar bezala ebazten ez direnean.

Horrexegatik, parte hartzeko prozesuak balia dezakete administrazio publiko eskudunek, non alde interesatuak esku hartuko duen, herritarrek oraindik hautematen dituen eragozpenei eta eraginei buruzko informazioa izateko eta lortu nahi den emaitza lortzeko neurriak erabaki ahal izateko, hots, kutsadura desagerraraztea edo, hala denean, herritarren ongizatearekin bateragarriak diren mailetara murriztea.

Nolanahi ere, administrazio organo eskudunekin batera (kasu honetan, Ingurumen eta Lurralde Politika Saila), industri erakundearen ordezkari batek eta auzokideen

edo ekologisten ordezkari batek osatu beharko lukete mahaia, bereziki lantegiaren inguruan sortutako edo kokaturiko elkarteak edo pertsonak badira.

Prozedura horietan, alde interesatuek parte hartzen duten topaketa-mahaia eratzea lagungarria da ingurumenari buruzko informazioa ezagutarazteko eta proposamenak, salaketak edo bestelako aldarrikapenak aurkezteko.

Parte hartzeak ez du izan behar, inola ere, ingurumena kontrolatzeko eta ikuskatzeko dituen ahalmenak erabiltzeko kaltegarria. Nahitaez bete beharrekoa da ahalmen hori eta, arestian azaldu dugunez, ez dago transakzioen edo akordioen menpe.

Foro horren lan-eremuaren baitan, komenigarria izango litzateke petrolioaren finantziaketa jardueraren ondorioz atmosferaren kutsadura etengabe izatea dakarten osasunerako arriskuei buruzko ebaluazioa sartzeari.

Garrantzizko beste gai bat finantziaren usain txarrek sortutako eragozpenak kontrolatzeko herritarren partaidetza da. Usainak eragindako kutsadura badago, aurretik usainak isuri behar izan dira, Petronorren jardueran ezarri izan diren zuzenketa neurrien bidez usain horiek identifikatu eta gutxitu nahi izan badira ere. Neurri horiek gorabehera, lantegiaren inguruko herritarrek oraindik ere hauteman egiten dituzte eragozpen horiek. Horregatik, komenigarria izango litzateke usainen eraginpeko herritarrek parte hartzeko mekanismoak ezartzea, usainen isuri-guneen identifikazioa eraginkortasunez monitorizatzeko, usaina agertzen denean erantzuna emateko protokoloa ezartzeko eta kontrolerako sistema eraginkorra ezartzeko aukera egoki ebaluatu ahal izateko.

Eraginpeko administrazioak igorritako informazioan eta kexan dauden datuak eta arestian azaldutako gogoetak ikusita, honako hauek emango ditugu:

Ondorioak

– **Ingurumena ikuskatzeko sistema eta salaketa larrien izapidetzea.**

Ingurumenari buruzko indarreko araudian ezarrita dagoenez, nahitaez eduki behar da ingurumena ikuskatzeko sistema bat, *in situ* ikustaldiak aldi-aldi egiteko –urtebete igaro baino lehen arrisku handiko jardueretan, hots, Petronorren moduko jardueretan–, instalazioak ingurumenean dituen eragin handien sorta osoa betetzen dela egiaztatze aldera.

Bestalde, alde aurretik ezarri gabeko ingurumen ikuskapenak ere egin behar dira, ingurumenaren inguruko salaketa larriak, ezbehar larriak eta ingurumenaren gaineko ezbeharrek eta arauen ez betetzeak lehenbailehen ikertze aldera.

Atal honetan, Petronorrek ingurumenean dituen eraginengatik aurkezturiko salaketa larriak sartu behar dira. Nolanahi ere, industri isuriei buruzko 2010/75/UE

Zuzentarauan bildutako gidalerroak bete behar dira salaketen izapidetzeetan eta ikuskapenetan.

Ingurumena ikuskatzeko eta kontrolatzeko egungo sistemak –Ingurumen eta Ingurumen Politika Sailak onetsitako 2011-1018 ingurumena ikuskatzeko eta kontroleko planean bildua– bermatu egin behar du 2010/75/UE Zuzentarauko 23 eta 24. artikuluetan ezarritako prozedurako jarduketa guztiak betetzen direla.

Horretarako, **baliabide teknikoak eta giza baliabideak** eduki behar ditu ingurumeneko administrazioak ingurumena kontrolatzeko lan horri modu egokian erantzuteko, zarataren, usainen eta atmosferaren kutsaduraren gaineko zuzenketa neurriak hautsi izanagatiko salaketen aurrean.

Zarata handiegiagatiko salaketak daudenean, **in situ egin behar dira neurketak** Petronorren IBBn ezarritako neurriak betetzen direla egiaztatzeko.

Ingurumenaren gaineko salaketa larria badago –ikuskapena eginda eta informazio garrantzitsua bildu ondoren– **administrazio ebazpena eman behar du**, non instalazioaren ingurumen baimen bateratuaren baldintzak bete diren eta eragina gutxitzeko zuzenketa neurri osagarriren bat hartu behar den erabakiko baita azkenean. Ebazpen horretan, **zigor-espeditzea hastea edo eginbideak artxibatzea** erabaki behar da, ikuskapenean bildutako edo aurkeztutako frogan eta ebidentzien arabera.

Baldin eta IBBn bildutako baldintzak **bete ez izanaren gaineko zantzurik balego** –gertaerak edo anomaliak berehala ez jakinaraztea, adibidez–, **zigor-espeditzea hasi behar du** ingurumeneko organoak, ingurumenari buruzko araudia hautsi izanagatiko zigor erantzukizunik dagoen erabakitzeko, betiere ezarritako prozedurarekin bat etorritz.

Nolanahi ere, ingurumenaren gaineko ekintza publikoa erabiltzeak berekin dakar salaketen inguruan jarraituriko **izapideak alde interesatuei nahitaez jakinarazi beharra**.

Elkarte salatzaileek edo interesatuek izapideei buruzko **informazioa eduki behar dute**, eta batez ere ingurumeneko administrazioak **Petronorren jardueraren funtzionamenduaren baldintzen gainean eginiko urteko egiaztapenaren dokumentuari buruzkoa**.

– **KOLen eta usain gogaikarrien esposizio akutuen daudeneko trataera.**

Arartekoak berriz dio egokia dela ingurumeneko euskal administrazioak arau-neurri egokiak sustatzea **KOLen esposizio akutuek ekiditeko** eta, hala denean, **gutxitzeko**. Hartara, airearen kalitatearen gaineko helburu berriak ezarriko dira edo petrolioak fintzeko jardueretarako gehieneko mugak edo eskakizun teknikoak xedatuko dira.

Usainengatiko arazoek irauten dutenez gero, gure ustez IBBk dakartzan **usainen kontrako ekintza planaren** eskakizunak berrikusi behar dira eta, hala denean

eguneratu. Usaina zaintzeko protokoloa eta hautemandako usainei erantzuna emateko protokoloa bildu beharko lituzke planak, non partaidetza handia izan beharko luketen findegiaren inguruko herritarrek. Programaren barruan erabaki beharreko neurri guztiak burutzeko egutegi bat eta planaren aldizkakotasuna eguneratzeko aurreikuspen programa ezarri behar dira.

– **Ingurumenari buruzko informazioa eskuratzea.**

Bizkor eta lehentasunez eskuratu behar da **ingurumenari buruzko informazioa**. Horregatik, beharrezko baliabideak eduki behar dituzte herri administrazioek ingurumenari buruzko zerbitzuak emateko, erantzuteko lehentasunezko ezarpen horren barruan.

Informazio-eskaerei erantzuna emateko epeak hobetzeko edo laburtzeko herri administrazio honek egin dituen ahaleginak nabarmendu behar ditugu.

Ulertzekoa da beharrezko giza baliabiderik ez izateak edo eskabideak denboran metatzeak galaraz lezakeela, une jakin batzuetan, erantzuna hilabetearen barruan emateko epea betetzea. Horrek ez du eragozpen izan behar, ordea, administrazioak eskatzaileari eskaeraren agiria jaso izanaren gaineko betebeharra ez betetzeko.

Halaber, aipaturiko legezko betebeharrak horiei kalterik egin gabe, komenigarria da aipatzea formulak bilatu behar direla informazioa bitarteko elektronikoen bidez arinago igortzeko edo parte hartzeko bestelako mekanismo batzuk erabiltzeko.

– **Elkarrizketarako mahaia sortzea, Ingurumen eta Lurralde Plangintza Sailak eskaturik.**

Positibotzat jo behar ditugu Muskizko Udalak eta Petronor enpresak eskatuta sortu diren partaidetzarako mekanismoak; izan ere, informazioa elkarri emateko balio izan dute.

Nolanahi ere, Arartekoak berriz dio garrantzizkoa dela administrazio organo eskudunekin batera (kasu honetan, **Ingurumen eta Lurralde Politika Saila**), industri erakundearen ordezkari batek eta auzokideen edo ekologisten ordezkari batek **osatzea ingurumena jarraitzeko mahaia**, bereziki lantegiaren inguruan sortutako edo kokatutako elkarteak edo pertsonak badira. Alde interesatuek parte hartzeko elkarrizketa mahaia eratzea lagungarria da ingurumenari buruzko informazioa ezagutarazteko eta proposamenak, salaketak edo bestelako aldarrikapenak aurkezteko.